

Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı dəyişməyən yeganə məsələdir

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib

İyunun 18-də Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Əvvəlcə birgə foto çəkdirildi.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Sonra "Qurani-Kərim"dən ayə oxundu.

Daha sonra İslam İnkişaf Bankı (İsDB) haqqında videoçarx nümayiş olundu.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış etdi.

2

Azərbaycanla Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumlar arasında fəal əməkdaşlıq qurulub

Prezident İlham Əliyev Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumların rəhbər şəxslərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 18-də Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumların rəhbər şəxslərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyətinə İslam İnkişaf Bankı Qrupunun sədri Məhəmməd Süleyman Əl-Casir, Beynəlxalq İnkişaf üzrə OPEC Fondunun prezidenti Əbdülhəmid Əl-Xəlifə, Afrikada İqtisadi İnkişaf üzrə Ərəb Bankının prezidenti Abdulla Xəlil Əl-Müseibih, Ərəb Valyuta Fondunun baş direktoru və İdarə Heyətinin sədri Fəhad Əl-Türki, Səudiyyə İnkişaf Fondunun baş icraçı direktoru Sultan Əbdürəhman Əl-Morşad, Ərəb Körfəzi İnkişaf Proqramının icraçı direktoru

Məhəmməd bin Nasir bin Cureyd, Küveyt Ərəb İqtisadi İnkişaf Fondunun əməliyyat direktoru Tamer Əl-Failakavi, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının maliyyə naziri Məhəmməd Abdulla Əl-Cadan, Küveyt Dövlətinin maliyyə naziri Yaqub Ər-Rifai, Qəter Dövlətinin maliyyə naziri Əli Əhməd Əl-Kuvəri və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Maliyyə Nazirliyinin beynəlxalq maliyyə əlaqələri üzrə nazir müavini Əliabdulla Şərəfi daxildir.

Dövlətimizin başçısı Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumların rəhbər şəxslərindən İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarında iştirakının əhəmiyyətini qeyd etdi.

4

Kiçik və orta biznesin ixrac imkanlarına dövlət dəstəyi genişlənir

Qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracının stimullaşdırılması, mikro, kiçik və orta sahibkarlığın (KOB) dəstəklənməsi, eləcə də ixrac proseslərinin asanlaşdırılması məqsədilə dövlət tərəfindən ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyini də unutmayaq. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin yeni imzaladığı "Qeyri-neft-qaz malları üzrə ixracın dəstəklənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərman ixracatçıların gömrük xərclərinin kompensasiyası və inzibati prosedurların sadələşdirilməsi kimi mexanizmlərlə sahibkarlığın inkişafına əlavə dəstək verir.

Sənəd mikro, kiçik və orta biznesin inkişafı, investisiyaların və ixracın təşviqi sahəsində idarəetmənin tək-

milləşdirilməsi istiqamətində mövcud hüquqi mexanizmlərin davamı olaraq yerli məhsulların xarici bazarlara çıxışını asanlaşdıran yeni maliyyə

tərəfindən kompensasiya edilməsi onların maliyyə yükünü azaldaraq xarici bazarlara daha rahat çıxışını təmin edir. Qeyd edək ki, bu fərman qeyri-neft-qaz sektorunda fəaliyyət göstərən KOB subyektlərinin ixrac imkanlarının genişləndirilməsinə və onların üzləşdiyi maliyyə yükünün azaldılmasına xidmət edir.

Fərmanın ən mühüm yeniliklərindən biri "ixrac rəsmiləşdirilmə xərclərinə görə kompensasiya dəstəyi" mexanizminin tətbiqidir. Yeni qaydanı sadəcə dillə belə izah edə bilmirik: dövlət ixracatla məşğul olan kiçik və orta sahibkarlara gömrük xərclərini qismən geri qaytarır və bəzi əlavə güzəştlər tətbiq edir.

8

Fransanın nəticəsiz qalan miskin fəndi

Parisin destruktiv kursu maddi faktlar və real addımlarla da təsdiqlənir və bura Fransanın Ermənistanla açıq şəkildə müdafiə müqavilələrini imzalaması və onu silahlandırması, Azərbaycanla qarşı casusluq fəaliyyətini həyata keçirməsi, Avropa İttifaqının Ermənistanla əməkdaşlığını Azərbaycanla sərhəddə casusluq platformasına çevirməsi aiddir. Komissiya baş verənlərə dəqiq siyasi diaqnoz qoyur: Azərbaycanın "xarici düşmən" obrazının yaradılması Fransanın daxili problemlərini həll etmək üçün tapdığı bir vasitədir. Yelisey sarayı bu yolla öz cəmiyyətini ölkədəki sosial-iqtisadi böhrandan və hakimiyyətə qarşı inamsızlıqdan yayındırmağa çalışır. Bu, politologiyada çoxdan məlum olan klassik fənddir: daxili legitimliyi qorumaq üçün süni xarici təhlükə ətrafında cəmiyyəti konsolidasiya etmək. Məhz bu səbəbdən Bakı Fransa hökumətindən yan keçərək birbaşa onun xalqına müraciət edir. Paris ilə diplomatik müstəvidə mübahisə etmək bürokratik prosedurlarda vaxt itirmək deməkdir.

10

Yaxın Şərqdə yeni dövr başladı(mı)

Beynəlxalq ekspertlər bu hadisəni sıradan bir atəşkəs kimi görmürlər. ABŞ Vitse-prezidenti Cey.Di.Vens müsahibəsində bu barədə çox mühüm fikirlər səsləndirib. Onun sözlərinə görə, ərəb ölkələri bu sülh planına, sadəcə, bir sənəd kimi baxmırlar. Onlar bu razılaşmanı "Yaxın Şərqdə yeni dövrün başlanğıcı" kimi qiymətləndirirlər.

Vitse-prezident həmçinin vurğulayıb ki, Ağ Ev bu dəfə regional müttəfiqlərin təhlükəsizlik qayğılarını tamamilə nəzərə alıb və prosesi onlarla koordinasiyalı şəkildə idarə edir.

İmzalanan memorandum tam və yekun sülh müqaviləsi deyil. Analitiklər bunu saziş bağlamaq üçün əldə olunmuş razılaşma adlandırlır. Qarşıda çox çətin keçəcək 60 günlük bir müzakirə müddəti var. Bu müddət ərzində diplomatlar onilliklər boyu həll oluna bilməyən mürəkkəb texniki və siyasi suallara cavab tapmalıdırlar.

10

Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı dəyişməyən yeganə məsələdir

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- İslam İnkişaf Bankı Qrupunun hörmətli cənab sədri!

Əziz qonaqlar, xanımlar və cənablar! Mən illik Toplantının bütün iştirakçılarını salamlayıram, Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Qrupa, onun sədrinə və bütün heyətə Azərbaycanı illik Toplantıya evsahibliyi edən ölkə kimi seçdiklərinə görə olduqca minnətdaram. Bu, bizim üçün böyük şərəfdir və aramızda güclü əlaqələrin olmasını bir daha göstərir. Mən Azərbaycanda islahatları verdiyi davamlı dəstəyə, Bankın gələcəyə doğru irəliləməsində planlarına və ölkəmizə səmimi münasibətinə görə cənab sədr doktor Əl-Casiro şəxsən təşəkkürümü bildirmək istədim.

Doktor Əl-Casir artıq Azərbaycana dəfələrlə səfər edib və həmçinin azad edilmiş ərazilərdə iki dəfə səfərdə olub. Bu isə hamımızda xüsusi məmnunluq yaradır.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan ikinci dəfədir ki, illik Toplantıya evsahibliyi edir və bu həmçinin sıx əlaqələrimizi, əməkdaşlıq səviyyəsinə və birgə fəaliyyətin miqyasını aydın şəkildə göstərir. 2010-cu il çox yaxşı xatırlayıram. O vaxt biz ilk dəfə toplantıya evsahibliyi edən ölkə idik.

Həmin illik Toplantı Qrup ilə tərəfdaşlığımıza, eləcə də iqtisadiyyatı şaxələndirmək üçün Azərbaycanın həyata keçirdiyi islahatlara, enerji sektorundan asılılığı azaltmağa güclü töhvə verdi. Dəyişməyən yeganə məsələ Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı oldu.

Bu, milli maraqlara əsaslanan, qlobal səhnədə bütün iştirakçılarla yaxşı münasibətlərin qurulmasına, uğurlu inkişafımıza qəti sadiqliyimizə söykənən siyasətimizin təzahürüdür. Uğurlu inkişaf bir çox meyarla əsaslanır. Azərbaycan cəmi 35 ildir ki, müstəqildir. Müharibə, işğal, humanitar fəlakət, vətəndaş müharibəsi və digər çətinliklərə səciyyəli olan ilk iki ildən istisna etməklə, qalan dövr ölkənin sabit inkişafı ilə yadda qaldı. Bu isə hər hansı ölkənin uğuru üçün əsas ilkin şərtlərdən biridir. Sabitlik pozulduqda biz inkişaf haqqında heç danış bilmərik. Beləliklə, sabitlik, - yəni bu gün Azərbaycanın reallığını təşkil edən siyasi, iqtisadi və sosial sabitlik, - növbəti inkişafımızın əsas meyarıdır, o cümlədən regional inkişaf göstəricisidir. Çünki Azərbaycan regional və qlobal səviyyədə güclü əlaqələr sayəsində bir çox aspektlərdə artıq mühüm iştirakçaya çevrilib.

Müstəqil xarici siyasətimiz beynəlxalq ictimaiyyətin güclü dəstəyini qazanıb. Dostlarımızın sayı ilbəil artır. Beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi dəstək çox nümünəvi anlarda öz əksini tapır. Məsələn, namizədlərimiz müxtəlif təsisatlar üçün namizədlər siyahısında var idi və biz tam mütləq dəstəyi qazandıq. Bu hal bir neçə il əvvəl BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına namizəd olduğumuz zaman müşahidə edildi. O vaxt biz 155 ölkənin dəstəyini qazandıq.

Bu hal 120 ölkədən ibarət və BMT-dən sonra ikinci ən böyük beynəlxalq qurum olan Qoşulmama Hərəkatının sədrliyinə namizəd olduğumuz zaman özünü büruzə verdi. Biz yekdilliklə seçildik və növbəti seçildik, sonradan sədrliyimiz müddəti yekdilliklə uzadıldı. Bütövlükdə, bu, beynəlxalq

dəstəyin təzahürü idi. Bəzən "beynəlxalq ictimaiyyət" sözünü eşitdikdə bəzilər düşünür ki, o, inkişaf etmiş ölkələrdən ibarət bir məhdud qrupdur və əgər belə demək olarsa, bu adı özünə seçən ölkələr tərəfindən belə yanaşılır. Lakin bu, yanlış yanaşmadır.

Beynəlxalq ictimaiyyət bütün dünyadan, BMT-yə üzv olan ölkələrdən ibarətdir. Dünyanın tam mütləq əksəriyyətinin dəstəyini qazanmaq, artıq söylədiyim kimi, həqiqətən, yalnız bəyanatlar əsasında deyil, praktiki addımlara əsaslanan hörməti göstərir. İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2010-cu ildə keçirdiyi illik Toplantısından sonra biz bir çox beynəlxalq tədbirlərə uğurla evsahibliyi edən ölkə olmuşuq. Ən sonuncular arasında əla nəticələrə seçilən 2024-cü ildə keçirilmiş uğurlu COP29 tədbirini qeyd etmək istədim. Eyni zamanda böyük beynəlxalq toplantılardan olan Ümumdünya Şəhərsalma Forumu ötən ay Azərbaycanda uğurla keçirilmişdir. Bir çox digər tədbirlər də gözlənilir.

Bir sözlə bu, fəaliyyətimizin şaxələndirilməsi gündəliyini bir daha göstərir. Azərbaycan Avrsiya ölkələrinin birləşdirən, xüsusən də enerji təchizatı zərurlərinin etibarlı olmağı, o cümlədən enerji təhlükəsizliyinin hər bir ölkənin milli təhlükəsizliyinə çevrilən əsas amillərdən biri hesab edilirdi bir vaxtda onlara lazımı enerjiyi təchiz edən irimiqyaslı enerji infrastrukturuna layihələrini irəli sürən, maliyyələşdirən və icra edən qlobal sahənin mühüm iştirakçısına çevrilib.

Çox müsbət sərmayə siyasəti müxtəlif sahələrə, o cümlədən enerji sahəsinə, Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən, Xəzərdə hasil olunan qazın Avropa bazarlarına çıxaran boru kəmərlərinin çəkilməsinə milyardlarla vəsaiti cəlb etməyə imkan yaratmışdır.

Bu, həqiqətən böyük sayda diplomatia, siyasi münasibət, qonşularla yaxşı münasibətlər, qonşuların qonşusu ilə əlaqələr, maliyyələşmə, yaxşı nüfuz və güclü iqtisadiyyat tələb edirdi. Beləliklə, həmin meyarlar toplusu hazırda Azərbaycana mühüm enerji təchizatçılarından birinə çevrilmək imkan yaradırdı.

Təbii qaz təchizatı ilə bağlı. Bu gün Azərbaycan boru kəməri ilə qaz təchizatının coğrafiyası baxımından birinci yerdədir. Biz təbii qazı 16 ölkəyə nəql edirik. Onların sayı ilbəil artır və artmaqda davam edəcək. Neft təchizatı daha çox ölkələri əhatə edir və bu, hasilatçı, tranzit ölkələrə və istehlakçıların hamısına fayda gətirir.

Beləliklə, bu, yaradılmış komanda işidir və həqiqətən, layihələrin mürəkkəb icrası, maliyyələşməsi, relyefi, qarşımızda olan müxtəlif siyasi maneələr baxımından unikaldır.

Biz əsasən infrastrukturaya sərmayə yatıraraq diqqətimizi təkcə ölkə daxilindəki infrastruktur üzərinə yox, ölkə daxilində olan beynəlxalq əhəmiyyətli infrastrukturaya cəmlədik. Digər sözlə, biz bildiyiniz kimi, Azərbaycanı açıq dənizə çıxışı olmayan ölkədən beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevirməyə, güclü nəqliyyat infrastrukturunu qurmaq üçün coğrafiyamızdan bünövrə kimi istifadə etməyə çalışdıq. Çünki əlbəttə, coğrafiya önəmlidir. Lakin onun üzərinə infrastrukturunu əlavə etməsək,

böyük bir çəkisi olmur. Odur ki, bu gün Azərbaycan keçən "Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" dahlizləri sayı artmaqda olan ölkələr üçün çox önəmli təchizat marşrutlarını təmin edir. Sadəcə, xəritəyə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan Avropa və Asiyanın arasında yerləşir. Coğrafi yerləşmə, əlbəttə ki, gündəlikdən asılı olaraq başağrı da ola bilər, üstünlük də ola bilər. Bizə göldikdə bir, təkcə bizim üçün yox, bir çox ölkələr üçün üstünlükdür. Bu gün artıq qeyd etdiyim kimi, Azərbaycandan keçən dahlizlər bir çox ölkələr üçün əlaqələndirilmiş və razılaşdırılmış nəqliyyat vətərinə yaradır. Əlbəttə ki, bir çox işlər görülməlidir və yerli gəlmişkən, bu, bizim prioritetlərimizdən biridir.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı müsbət və qeyd etdiyim kimi, iqtisadiyyatı sabitdir. Biz dəyəri 350 milyard ABŞ dollarından çox olan birbaşa investisiyaları, onların yarısını son 20 ildə demək olar ki, xarici mənbələrdən cəlb edə bildiyik. Bizim investisiya planlarımız davam edir, çünki bu gün investorlar sabit yerlərin artxarışındadır. Əfsuslar olsun ki, vaxt ötdükcə sabit yerlərin sayı artır. Təəssüf ki, bu, günümüzdün realığıdır. Buna görə yaxşı investisiya mühiti, investisiyaların qorunması, qanunvericilik bazası və artıq həyata keçirilmiş layihələr bizə təkcə enerji sahəsinə yox, həm də qeyri-enerji sahəsinə investisiyaları cəlb etməyə imkan verir ki, bu da, yerli gəlmişkən, bizim prioritetlərimizdən biridir. Biz bu barədə 16 il bundan əvvəl Bakıda keçirilmiş İslam İnkişaf Bankının illik Toplantısında danışıq və o vaxtdan bəri biz dəyişmişik.

Bu gün qeyri-neft və qaz sektorunun ÜDM-də payı 70 faizdən artıqdır ki, bu da özlüyündə əlamətdar bir nailiyyətdir. Lakin biz ixracımızda neft, qaz və qeyri-neft və qaz sektorunun balansının dəyişdirilməsinə davam etdirmək üçün gərgin çalışmalıyıq. Bu gün ixracımızın mütləq əksəriyyəti enerji resursları təşkil edir. Beləliklə, biz vəziyyəti dəyişmək üçün çox gərgin çalışırıq və bunun üçün əlbəttə ki, bizə daha çox islahatlar, daha çox investisiyalar və yeni bazarlar lazımdır və bu da problemdir. Çünki bazarlar uğrunda, mən belə deyirdim, çox fəal mübarizə gedir. Beləliklə, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi artıq realıqdır, lakin biz, əlbəttə ki, davam etməliyik.

Xarici borcumuzu azaltmağa nail olduq. Bu, mənim tərəfimdən bir neçə il bundan əvvəl qarşıya qoyulmuş bir hədəf idi və biz bunu etdik və həttə planlaşdırığımızdan artıqna nail olduq. Bu gün xarici borcumuz ÜDM-in yalnız 6 faizini təşkil edir, odur ki, biz yenidən vəsaitləri cəlb etməyə başladığımız. Fasilə yaranmışdır, lakin biz yenidən vəsaitləri cəlb etməyə başladığımız və əlbəttə ki, bizim mürciəti etdiyimiz birinci maliyyə təsisatı İslam İnkişaf Bankı idi. Çünki bizim bu Bankla güclü əlaqələrimiz, ortaq tariximiz və çox məhsuldar, konstruktiv münasibətlərimiz var.

Toplantı zamanı yeni infrastruktur layihələrinə tökan vermək üçün bir çox müqavilələr imzalanacaq və onlar da, öz növbəsində, qeyri-neft sektorunun dəyərini artırmasına gətirib çıxaracaq. Beləliklə, xarici borcun aşağı səviyyədə olması, əlbəttə ki, böyük üstünlükdür. Biz daha çox boric

götürə bilirik, lakin bunu çox ehtiyatla edəcəyik. Buna baxmayaraq, bizim xarici valyutada olan ehtiyatlarımız xarici borcumuzu demək olar ki, 20 dəfə üstələyir. Hesab edirəm ki, bu göstəriciyə görə Azərbaycan çox sabit maliyyə vəziyyəti, tarazlaşdırılmış büdcəsi olan aparıcı ölkələrdən biridir və bu hal reytingimizi investisiya reytinginə qaldıran "Moody's" və "Fitch" kimi aparıcı reyting agentlikləri tərəfindən dəyərləndirilir. Onların verdiyi proqnoz müsbət və sabitdir. Beləliklə, iqtisadi inkişafımızla bağlı hər hansı bir çətinlik görmürük və irimiqyaslı sosial proqramlarımız da buna uyğundur. Ötən bir neçə ildə əhəlimiz demək olar ki, 30 faizdən çoxunu əhatə edən bir neçə sosial dəstək layihəsini icra etmişik. Yoxsulluğun və işsizliyin azaldılması da hədəflərimizdən biri idi və biz buna uğurla nail olduq. Bu gün yoxsulluğun və işsizliyin səviyyəsi təqribən 5 faiz təşkil edir. Məşğulluqla bağlı olan məsələ əhəli artmaqda olan istənilən digər ölkə kimi, bizim də diqqətimizin mərkəzində olacaq. Çünki əhəli artdıqca zaman, - təəssüf ki, müsəlman ölkələrində bu tendensiyanın davam etdiyini hamımız bilirik, - bunun, eyni zamanda özü ilə bir çox çağırışları gətirir. Çünki siz iş yerləri yaratmısınız, daha çox sosial infrastruktur və ümumiyyətlə, infrastruktur qurmuşunuz. Beləliklə, bu məsələ - işsizlik səviyyəsinin çox aşağı səviyyədə saxlanılması həmişə diqqət mərkəzində olacaq.

Əlbəttə ki, 2010-cu ildə keçirdiyimiz toplantıdan bəri baş verməmiş əsas dəyişikliklərdən biri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsidir. 1990-cı illərin əvvəllərində torpaqlarımız işğal edilmişdir və bu da humanitar fəlakətə yol açmışdır. 1990-cı illərin əvvəllərində bizim 1 milyon qaçqın və məcburi köçkünlümüz var idi. O vaxt əhəlimiz 8 milyon idi, beləliklə, hər səkkiz nəfərdən biri məcburi köçkün, evsiz, işsiz, yaşamaq üçün heç bir maddi imkanı olmayan idi. Bu, həqiqi humanitar fəlakət idi və biz tək qalmışdıq. Müharibə cinayətlərini və Xocalı soyqırımını törətmiş, bizim şəhər və kəndlərimizi dağıtmış, işğal olunmuş ərazilərdə urbisid törətmiş Ermənistan qarşı sanksiya tətbiq etməmişdir. Hər gün sanksiyalar haqqında eşidirik - sanksiyalar və yenə də sanksiyalar. Hər gün eşidirik. Haradasa hər hansı bir hadisə baş verən kimi dərhal sanksiyalar tətbiq olunur. Lakin Ermənistan qarşı heç kəs sanksiyalar tətbiq etmədi və bu, ikili standartların, həmçinin boyan edilən qondarma dəyərlərlə real siyasət arasındakı fərqin açıq təzahürüdür. Əgər beynəlxalq hüququ pozduqna, suveren dövlətin ərazilərini işğal etdiyinə və müharibə cinayətləri törətdiyinə görə Ermənistan qarşı sanksiyalar tətbiq edilsəydi, iki ölkə arasında münasibətə bə qədər uzun sürməzdi.

Bu münasibət təxminən 30 il davam etdi və bu illər ərzində çoxsaylı notisiya, sənədlər və mənasız danışıq raundları aparıldı. Həmin danışıqlara himayədarlıq edənlerin yalnız bir məqsədi var idi - torpaqlarımızı əbədi olaraq Ermənistanın işğal altında saxlamaq. Sülhün təmin edilməsi və ərazilərimizin azad olunması mandatını daşıyanların məqsədi möhür bundan ibarət idi. Mən ATƏT-in Minsk

qrupunun həmsədrələrini - BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü olan Fransanı, Rusiyanı və Amerika Birləşmiş Ştatlarını nəzərdə tuturam. Təsəvvür edin, bu ölkələr Ermənistanı Azərbaycan ərazilərini azad etməyə məcbur edə bilməzdilərmi? Əlbəttə ki, edə bilərdilər. Sadəcə bunu istəmədilər. Onlar torpaqlarımızı Ermənistanın işğal altında qalmasını istəyirdilər. Bu, onların birgə qərarı idi. Lakin biz bu planları dəyişdik.

Danışıqlar prosesinin ilkin mərhələsində böyük ümidlərimiz var idi. Mən 2003-cü ildən Prezident kimi fəaliyyət göstərirdim və 17 il ərzində, dediyim kimi, sonradan notisiya olduğu aydın olan bu danışıqlarda şəxsən iştirak etdim, sülh yolu ilə həll variantı tapmağa və böyük dövlətləri həqiqətən bizim tərəfimizdə olduğuna inandırmağa çalışdım. Biz deyirdik: "Haqq bizim tərəfimizdədir. Biz işğala məruz qalmışıq. Xəritəyə baxın, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bizim ərazilərimizdə harada yerləşdiyini görün". Bunun müqabilində isə yalnız bir cavab alırdıq: "Gedin razılışın" birinci mesaj. İkinci mesaj: "Bu münasibətin hərbi həlli yoxdur". Üçüncü mesaj: "Siz müharibəyə başlaya bilməzsiniz". Dördüncü mesaj: "Əgər müharibəyə başlasanız, sanksiyalara məruz qalacaqsınız" və bunun kimi çoxsaylı başqa mesajlar verildirdi, sadəcə, vaxtınızı çəp almaq istəmərdim.

Beləliklə, dünya siyasətində qərar verən qüvvələrin torpaqlarımızın qeyri-qanuni şəkildə əbədi işğal altında qalmasına qərar verdiyini anladığımız zaman, biz öz qərarımızı verdik və bütün planları dəyişdik. 2020-ci ildə torpaqlarımızın azad olunması uğrunda müharibə 44 gün davam etdi və Ermənistanın kapitulyasiyası ilə notisiya alındı. Biz işğal altında olan ərazilərimizin böyük hissəsini azad etdik, lakin hamısını deyil. Daha sonra - 2023-cü ildə bu məsələyə tam və qəti nöqtə qoyduq. Bu gün Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və dövlət suverenliyi tam şəkildə bərpa olunub və bu, bütün dünya tərəfindən qəbul edilir. Bundan sonra isə biz Ermənistanla sülh təklif etdik. İşğaldan dağıntılardan əziyyət çəkmiş qalib ölkə, qalib xalq olaraq sülh təşəbbüsü ilə çıxış edən tərəf möhür biz olduq. Bu gün isə artıq sülh realıqda qurulub.

Artıq təxminən bir ilə yaxındır ki, biz sülh şəraitində yaşayırıq və bunun müsbət notisiyalarını görürük. Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin xalqımıza və şəhərlərimizə qarşı törətdiklərini heç vaxt unutmayacağıq. Onların 65 məscidi dağıtması, xalqımızın dini hissələrini təhqir etmək məqsədilə məscidlərə heyvan, o cümlədən donuz saxlamalarını heç vaxt unutmayacağıq. Biz Xocalı soyqırımını da heç vaxt unutmayacağıq. Lakin gələcəyə baxmağı bacarmayacağıq. Biz qisasımızı döyüş meydanında aldıq və bu, kifayətdir. Müharibə dayanmalı idi və onu dayandıran da biz olduq. Güclü tərəf olaraq biz müharibəyə son qoyduq və sülh təklif etdik. Beləliklə, bu gün sülh artıq realıqdır.

Ərazilərimizi azad etdikdən dərhal sonra genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma proqramına başladığımız. Bu gün artıq Qarabəgdə və Şərqi Zəngəzurdə təxminən 90 min insan yaşayır, çalışır və təhsil alır. Müxtəlif infrastruktur və yaşayış layihələrinin

həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən 15 milyard ABŞ dollarından artıq vəsait ayrılıb. Bütün maliyyə mənbələri nəzərə alındıqda isə azad edilmiş ərazilərə yönəldilən ümumi investisiyaların həcmi 17 milyard ABŞ dollarına yaxındır.

Hazırda genişmiqyaslı infrastruktur layihələri həyata keçirilir. Bunlara su anbarları, su kanalları, elektrik stansiyaları, artıq istifadəyə verilməmiş beynəlxalq hava limanları, tunellər və körpülər daxildir. Azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması istiqamətində bizim səylərimizi dəstəklədiyinə görə İslam İnkişaf Bankı Qrupuna minnətdarıq. Bu gün bu məsələ hökumətimizin əsas prioritetlərindən biridir, lakin yeganə prioritet deyil. Əminəm ki, Qrup qərarlarında aparılan müzakirələr zamanı bu mövzular geniş şəkildə nəzərdən keçiriləcək.

Mən yalnız gələcəyə dair bir neçə prioritet istiqaməti xüsusi vurğulamaq istəyirəm. Onlardan biri, qeyd etdiyim kimi, bağlıdır. Biz Azərbaycanı daha da güclü nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevirməyə davam etməliyik. Məqsədimiz Azərbaycan ərazisindən daşınan yüklərin həcmi iki dəfə artırmaqdır. Hazırda bu göstərici təxminən 14-15 milyon ton təşkil edir və biz bu rəqəmi ikiqat artırmalıyıq. Əlbəttə, bunun hamısı yalnız bizdən asılı deyil. Bu, həm geosiyasi vəziyyətdən, həm də regiondakı ümumi sərəitəndən asılı olacaq. Lakin bunlar bizim planlarımızdır.

Ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı planlarımız da tam aydındır. Kənd təsərrüfatının inkişafına dair bu yaxınlarda qəbul edilmiş dövlət proqramı çərçivəsində əsas istehlak məhsulları üzrə maksimum özünü təminat səviyyəsinə nail olmağı planlaşdırırıq. Suvarma sahəsində, o cümlədən İslam İnkişaf Bankının su kanalları və su anbarlarının tikintisinə verdiyi dəstək sayəsində fermerlər su ehtiyatlarına daha geniş çıxış əldə edəcəklər və öz istehsalında məhsuldarlıq əhəmiyyətli dərəcədə artacaq.

Bərpaolunan enerji, həmçinin böyük potensiala malik sahələrdən biridir. Artıq beynəlxalq və yerli şirkətlərlə imzalanmış müqavilələr 2032-ci ilədək ölkəmizə 8 gigavat həcmində günəş və külək enerjisi istehsal gücünü qazandıracaq. Bu, minimum göstəricidir. Söhbət niyyət protokollarından deyil, artıq imzalanmış konkret müqavilələrdən gedir və bu rəqəm gələcəkdə daha da artacaq. Hazırda biz ötürücü xətlərin yaradılmasına və enerji ixracı istiqamətində çalışırıq, çünki qeyd etdiyim kimi, bu qədər enerjiyə ehtiyacı olan bazarlara, ilk növbədə, Avropaya enerji ötürülməsini təmin edəcək infrastruktur üzərində işləyirik. Hamıya məlumdur ki, Avropanın uzun illər ərzində elektrik enerjisində böyük ehtiyacı olacaq.

Bütün bunlar, eləcə də bir çox digər istiqamətlər strateji prioritetlərimiz sırasında yer alır. Əminəm ki, planlarımızın böyük hissəsi artıq auditoriyanın diqqətinə çatdırılıb. Vaxtınızı çəp almaq istəmərdim. Bir daha Azərbaycanı ev sahibliyinə özünə seçdiyinizə, bizimlə bir yerdə olduğunuza və göstərdiyiniz dəstəyə görə minnətdarlığımı bildirir, illik Toplantılarını uğurla keçməsinə arzulayıram. Çox sağ olun.

Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı dəyişməyən yeganə məsələdir

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 2026-cı il üzrə illik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib

Əvvəli 3-cü səh.

O bizə xatırladır ki, rifah müqəddəs əmanətdir - paylaşılmalı və hamı üçün ləyaqətə, imkanlara və ümidə çevrilməli olan bir nemətdir. Lakin üzv ölkələrimizin müxtəlif bölgələrində davam edən dərin humanitar böhranları nəzərə almadan rifahdan danışa bilmərik. Günahsız insanlar böyük əzablar, itkilər, məcburi köçkünlük və qeyri-müəyyənlik yaşayırlar. Bu reallıqlar bizə xatırladır ki, həmrəylik yalnız bəyanatlar və çıxışlarla məhdudlaşan prinsip olmamalıdır. O, kollektiv fəaliyyətə, ortaq məsuliyyətə və çətinliklərlə üzvləşən insanlara real dəstəyə çevrilməlidir.

Gəlin Bakıdan elə ayrılmaq ki, ortaq səylərimiz nəticəsində bir uşaq təhsil ala bilsin, bir ana təhlükəsiz şəkildə övladını dünyaya gətirsin, bir fermer daha yaxşı dolanışqı əldə etsin və həssas bir icma gələcəyə daha böyük ümid və inamla baxsın.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

◆◆◆

Tədbirdə iqtisadiyyat naziri, Rəhbərlik Şurasının sədri **Mikayıl CABBAROV** çıxış edərək dedi:

-Zati-aliləri cənab Prezident, hörmətli sədr doktor Əl-Casir, hörmətli rəhbərlər, sizi salamlayıram.

Hörmətli cənab Prezident, icazənizlə, bu tədbirdə iştirakınıza və illik Toplantının hazırlanmasına göstərdiyiniz dəstəyə görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Sizin dəstəyiniz bu toplantıya xüsusi əhəmiyyət verir.

Hörmətli doktor Əl-Casir, zati-alilərinin və hörmətli rəhbərlərinin iştirakı ilə Sizi yeni-

dən seçilməyiniz və yeni mandat almağınız münasibətilə təbrik edirəm. Bu, üzv dövlətlərimizin Sizə göstərdiyi etimaddır. Bundan başqa, Bakıda toplaşan bütün rəhbərlərə və həmkarlarına təşəkkürümü bildirirəm. Bu illik Toplantını yüksək səviyyədə təşkil etdiklərinə görə həmkarlarımıza və bütün komanda üzvlərinə minnətdaram.

Bizim tərəfdaşlığımız sonuncu görüşməyimizdən bu günə qədər böyük inkişaf yolu keçmişdir. Bizim bank fəaliyyətlərimiz 10 dəfə - 0,1-dən 1 faizə qədər artmışdır. Portfelimiz də əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Bu-

rada Qarabağ suvarma kanalının inşasına dair müqavilənin imzalanmasını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Azad edilmiş ərazilərdə dəmir yollarının və kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı bizim üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Əməkdaşlığımız artıq strateji səviyyəyə qalxıb. Çoxillik Strateji Tərəfdaşlıq Proqramının və Anlaşma Memorandumunun imzalanmasını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Azərbaycan öz uğur hekayəsini sizinlə bölüşür. İqtisadi transformasiyadan insan kapitalının inkişafına qədər və dövlət xidmətlərinin "ASAN xidmət" və DOST Agentliyi vasitəsilə göstə-

rilməsi bizi daha da məşhurlaşdırmışdır. Eyni zamanda bu mərkəzlərin azad olunmuş ərazilərdə də yaradılmasını qeyd etmək istəyirəm. Bunlar regional hab kimi xidmət göstərir və bu təcrübəmizi üzv dövlətlərdə də bölüşməyə hazırıq.

Zati-aliləri cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Cənub-Cənub iktisadi inkişafı modeli inkişaf etdirə bilmişdir. Bu sahə üzv dövlətlərimizin əksəriyyətinin fəaliyyət göstərdiyi sahədir. Bundan başqa, bankların rəhbərliyinə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Azərbaycan

Ərəb Koordinasiya Qrupu ilə əlaqələrinin qurulması və tərəfdaşlıq bizə bir çox milyardlıq boru kəmərləri layihələrinin icrasına, dəmir yolları və avtomobil yollarının inşasına imkan yaratmışdır.

Özəl sektorun strateji inkişafı insan kapitalı və texnoloji inkişafı şərəfləndirir. Bu həftə ərzində əldə olunan nailiyyətlər ümumi milli vizyonun nəticəsidir, hansı ki, davamlı şəkildə uzun illər ərzində icra edilmişdir. Eyni zamanda bu dəstək qurumlarına öz siyasətlərini müəyyənləşdirməyə və notice əldə etməyə imkan vermişdir.

Zati-aliləri cənab Prezidentin iştirakı ilə ölkəmiz 2010-cu ildə İslam İnkişaf Bankının 35-ci illik Toplantısına evsahibliyi edib və 15 ildən sonra bu toplantılar dövlətimizin başçısının ali himayəsi altında tamamilə dəyişmiş bir ölkədə yenidən keçirilir. Biz İslam İnkişaf Bankı Qrupunu üzv ölkələrin əlaqələrini gücləndirən, ticarəti asanlaşdıran və insanların hərəkatını sadələşdirən ortaq çərçivələr vasitəsilə regional əməkdaşlığı daha da dərinləşdirmək yollarını bu ruhda öyrənməyə təşviq edirik. Bank bu sahədə bütün ümmət üçün iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi məqsədilə yolların axtarışındadır. Düşünürəm ki, bu illik Toplantılar zamanı siz məhsuldar müzakirələrin şahidi olacaqsınız. Bizim komandalara Bankın komandası ilə əlaqələr qura biləcəkdir. Eyni zamanda Azərbaycanın zəngin tarixi, mədəniyyəti ilə tanış ola biləcəksiniz. Əminəm ki, həm də bizim mədəni proqramdan, musiqimizdən həzz alacaqsınız, təamlarımızdan dadacaqsınız və irsimiz haqqında daha çox öyrənəcəksiniz. Ona görə də biz hamınıza dəvət edirik. Bu, ən əhəmiyyətli illik Toplantılardan biri olacaq. Sizi, dostlarımızı və ailə üzvlərinizi Azərbaycanda xoş gördük və gələcəkdə də görməyə şad olacağıq. Çox sağ olun.

◆◆◆

Daha sonra tədbirdə "Qarabağ suvarma kanalının yenidən qurulması" layihəsi üzrə Çərçivə (Kredit) sazişi, "Qarabağ suvarma kanalının yenidən qurulması" layihəsi üzrə Qrant Sazişi və "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi və İslam İnkişaf Bankı arasında Azərbaycan Respublikası üçün Üzv Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasının hazırlanmasına dair Anlaşma Memorandumu" imzalandı.

Azərbaycanla Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumlar arasında fəal əməkdaşlıq qurulub

Prezident İlham Əliyev Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumların rəhbər şəxslərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib

Əvvəli 1-ci səh.

Azərbaycanla Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumlar arasında fəal əməkdaşlığın qurulduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bir çox layihənin icra mərhələsində olduğunu vurğuladı. Dövlətimizin başçısı imzalanacaq sənədlərin önməsinə toxundu.

Ölkəmizdə olmaqdan məmnunluğunu bildiren İslam İnkişaf Bankı Qrupunun sədri Məhəmməd Süleyman Əl-Casir qəbula görə nümayəndə heyəti adından Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını ifadə etdi.

Qonaq rəhbərlik etdiyi qurumla Azərbaycan arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dövlətimizin başçısının göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdi.

Səhəbt zamanı Azərbaycanla Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumlar arasında tərəfdaşlığın genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğu vurğulandı, ölkəmizdə mövcud olan olverişli investisiya mühitinin Ərəb Koordinasiya Qrupuna daxil olan üzv qurumlarla birgə layihələr həyata ke-

çirmək baxımından əhəmiyyətli qeyd edildi.

Görüşdən sonra Azərbaycan Prezidentinin iştirakı ilə "Sumqayıt Yeni Tullantı Sütəmizləyici Qurğunun tikintisi" layihəsi üzrə Kredit sazişi imzalandı. Həmçinin imzalanmış "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi və Ərəb Koordinasiya Qrupu üzvləri arasında "Abşeron yarımadasında 33 yaşayış məntəqəsinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin tikintisi layihəsi üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu" mübadilə olundu.

Daha sonra dövlətimizin başçısı İslam İnkişaf Bankı Qrupunun sədri Məhəmməd Süleyman Əl-Casirə "Dostluq" ordenini təqdim etdi. Məhəmməd Süleyman Əl-Casir onun fəaliyyətinə verdiyi yüksək qiymətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Qeyd edək ki, Məhəmməd Süleyman Əl-Casir ölkəmizlə İslam İnkişaf Bankı arasında əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töhfəyə görə Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən bu ordenlə təltif olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

28 May - Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi Malavi Respublikasının Hökuməti və xalqı adından təbrik etməkdən məmnunam.

Fürsətdən istifadə edərək ümidvar olduğumu bildirirəm ki, ölkələrimiz arasında mövcud olan sıx dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri xalqlarımızın

rifahı naminə qarşıdakı illərdə də dərinləşməkdə davam edəcək.

Zati-aliləri, Sizə möhkəm cansağlığı, Azərbaycan xalqına davamlı firavanlıq və rifah arzularını qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

Artur Piter MUTARIKA,
Malavi Respublikasının Prezidenti

Yeni rəqəmsal arxitektura üzrə həyata keçirilən təşəbbüslər ölkəmizin müasir çağırışlara strateji yanaşmasını nümayiş etdirir

"Süni intellekt dövründə insan hüquqları: İmkanlar, risklər və məsuliyyətlər" mövzusunda keçirilən Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammitinin iştirakçılarına

Hörmətli Sammit iştirakçıları!

Sizi "Süni intellekt dövründə insan hüquqları: imkanlar, risklər və məsuliyyətlər" mövzusunda keçirilən Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammitinin açılış mərasimində salamlayıram.

İnsan hüquqları sahəsində yeni global çağırışlara həsr olunmuş bu Sammitin 18 İyun - Azərbaycan Respublikasında İnsan Hüquqları Günündə keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu tarix Azərbaycan Respublikasının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin ölkəmizdə ilk "İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı"nı təsdiq etdiyi və insan hüquqlarının təmin olunmasını dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirdiyi gündür.

Müasir dövrdə süni intellekt texnologiyalarının sürətlə inkişafı bəşəriyyətin sosial, iqtisadi, hüquqi və etik gündəliyini əsaslı şəkildə dəyişməkdədir. Bu proses yeni imkanlarla yanaşı, bütün sahələrdə, o cümlədən insan hüquqları sahəsində də yeni prioritetləri aktuallaşdırır.

Ölkəmiz texnoloji tərəqqinin insan amilinə xidmət etməsinə dövlət siyasətinin əsas prinsiplərindən biri kimi qəbul edilir. Belə ki, Azərbaycanda innovativ texnologiyaların və süni intellekt məsuliyyətli və balanslaşdırılmış tətbiqi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Qeyd olunan sahədə qəbul etdiyimiz hüquqi aktlar, konsepsiya və fəaliyyət planları bu texnologiyaların təhlükəsiz, şəffaf və insan hüquqlarına əsaslanan prinsiplər çərçivəsində tətbiqini təşviq edir, inklüziv inkişafın dəstəklənməsinə və rəqəmsal transformasiyanın sürətləndirilməsinə xidmət edir.

Azərbaycanın yeni rəqəmsal arxitekturası üzrə həyata keçirilən təşəbbüslər, dövlət idarəçiliyində süni intellektin tətbiqinin genişləndirilməsi, informasiya təhlükəsizliyi və

milli süni intellekt infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi ölkəmizin müasir çağırışlara strateji yanaşmasını nümayiş etdirir. Xüsusi qeyd olunmalıdır ki, bu yaxınlarda Bakı şəhərində keçirilən BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyası dayanıqlı inkişaf, rəqəmsal idarəetmə, insanyönümlü şəhər mühitinin formalaşdırılması istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlığa və global dialoqa ölkəmizin verdiyi töhfənin mühüm göstəricisi oldu.

Bu kontekstdə, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyaları süni intellekt texnologiyalarının, innovativ həllərin və ekoloji dayanıqlılıq prinsiplərinin insan rifahına, təhlükəsiz yaşayış mühitinin formalaşdırılmasına və sosial-iqtisadi reinteqrasiasının təmin edilməsinə yönəlməli uğurlu inkişaf modelidir.

Bu inkişaf tendensiyaları insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində institusional mexanizmlərin və beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyətini də artırır. Bu baxımdan milli insan hüquqları institutları, o cümlədən ombudsman təsisatı yeni texnoloji çağırışlar dövründə insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsində və hüquq mədəniyyətinin təbliğində mühüm rol oynayır.

Əminəm ki, Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın və qabaqcıl təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə, insanyönümlü və hüquqa əsaslanan innovativ idarəetmə mexanizmlərinin təşviqinə mühüm töhfə verəcəkdir.

Bir daha sizi salamlayıram, Sammitin işinə uğurlar arzu edirəm.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 iyun 2026-cı il

"İdxalı və satışı əlavə dəyər vergisindən azad edilən toxumların yetişdirilməsi, quşçuluq və arıçılıq üçün avadanlıqların, o cümlədən bu sahələrdə istifadəsi nəzərdə tutulmuş laboratoriya avadanlıqlarının, toxum, taxıl və quru paxlalı bitkilərin təmizlənməsi, çeşidlənməsi və ya kalibrənməsi üçün maşınların siyahısı"nın və "İdxalı əlavə dəyər vergisindən azad edilən kənd təsərrüfatı heyvanlarının və quşların profilaktikası, diaqnostikası və müalicəsi üçün istifadə olunan baytarlıq preparatlarının siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 179

Bakı şəhəri, 12 iyun 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında", "Sosial sığorta haqqında", "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Məhkəmə və hüquq mühafizə orqanları işçilərinin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərində və konsulluqlarında xidmət keçən diplomatik xidmət orqanı əməkdaşlarının dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Hemofiliya və talassemiya irsi qan xəstəliklərinə düçar olmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında", "Dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında", "Gömrük tarifi haqqında", "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" və "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 9 dekabr tarixli 297-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azər-

baycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında və Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 29 dekabr tarixli 563 nömrəli Fərmanının 2.3.4-cü və 2.3.5-ci bəndlərində icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "İdxalı və satışı əlavə dəyər vergisindən azad edilən toxumların yetişdirilməsi, quşçuluq və arıçılıq üçün avadanlıqların, o cümlədən bu sahələrdə istifadəsi nəzərdə tutulmuş laboratoriya avadanlıqlarının, toxum, taxıl və quru paxlalı bitkilərin təmizlənməsi, çeşidlənməsi və ya kalibrənməsi üçün maşınların siyahısı" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. "İdxalı əlavə dəyər vergisindən azad edilən kənd təsərrüfatı heyvanlarının və quşların profilaktikası, diaqnostikası və müalicəsi üçün istifadə olunan baytarlıq preparatlarının siyahısı" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az sayında tanış ola bilərsiniz.

"Sənaye və texnologiyalar parklarının idarəedici təşkilatı və operatoru tərəfindən idxal edilən, əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından azad olunan texnika, texnoloji avadanlıq və qurğuların siyahısı"nın və "Sənaye və texnologiyalar parklarının rezidentləri tərəfindən idxal edilən, əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından azad olunan texnika, texnoloji avadanlıq və qurğuların siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 180

Bakı şəhəri, 12 iyun 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında", "Sosial sığorta haqqında", "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Məhkəmə və hüquq mühafizə orqanları işçilərinin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərində və konsulluqlarında xidmət keçən diplomatik xidmət orqanı əməkdaşlarının dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Hemofiliya və talassemiya irsi qan xəstəliklərinə düçar olmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında", "Dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında", "Gömrük tarifi haqqında", "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" və "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan

Respublikasının 2025-ci il 9 dekabr tarixli 297-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında və Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 29 dekabr tarixli 563 nömrəli Fərmanının 2.3.3-cü və 2.3.7-ci bəndlərində icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "Sənaye və texnologiyalar parklarının idarəedici təşkilatı və operatoru tərəfindən idxal edilən, əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından azad olunan texnika, texnoloji avadanlıq və qurğuların siyahısı" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. "Sənaye və texnologiyalar parklarının rezidentləri tərəfindən idxal edilən, əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından azad olunan texnika, texnoloji avadanlıq və qurğuların siyahısı" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az sayında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 25 iyun tarixli 315 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik şəbəkəsinə dair Qaydalar"da dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 181

Bakı şəhəri, 16 iyun 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 25 iyun tarixli 315 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2024, № 6 (II kitab), maddə 734; 2025, № 10, maddə 993, № 12 (II kitab), maddə 1257) ilə təsdiq edilmiş

"Dəmiryol nəqliyyatında mülki müdafiənin təşkili Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 183

Bakı şəhəri, 16 iyun 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Dəmiryol nəqliyyatında mülki müdafiənin təşkili Qaydaları" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Müəllimin geyimi həm də əyani tərbiyə üsuludur

Son günlər Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılan "Ümumi təhsil haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliklər cəmiyyətdə geniş maraq doğurub. Xüsusən ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin geyimi ilə bağlı tələblərin hüquqi əsaslarla müəyyənəndirilməsi məsələsi müxtəlif müzakirələrə səbəb olub. Təəssüf ki, bəzi hallarda bu dəyişikliklərin mahiyyəti düzgün anlaşılırdı və icamıyıldır müəllimlər üçün vahid geyim formasının tətbiq edilməsi barədə yanlış təsvir yaradır.

Əslində isə qanun layihəsində söhbət müəllimlərin eyni rəngdə, biçimdə geyinməsindən gəlmir. Başqa sözlə desək, söhbət vahid formadan deyil, vahid qaydalardan, peşəyə və təhsil mühitinə uyğun geyim mədəniyyətindən gəlir.

Yaddan çıxarmayacaq ki, məktəb, sadəcə, bilik verilən məkandır deyil, eləcə də şəxsiyyət formalaşdırıcı, milli-mənəvi dəyərləri yaşadan, gələcək vətəndaşı tərbiyə edən müqəddəs ocaqdır. Bu mühitdə müəllimin rolu yalnız dərslərlə məhdudlaşmır. Müəllim həm də şagird üçün davranış nümunəsi, niyyət müəyyə-

Əslində bu yanaşma dünya təcrübəsində də geniş yayılıb. İnkişaf etmiş ölkələrin okseriyatında müəllimlər üçün vahid uniforma tətbiq olunmur. Lakin məktəblərdə işgüzar geyim qaydaları mövcuddur və bu qaydalarla əməl olunması peşə etikasının vacib tələbi hesab edilir.

Azərbaycan cəmiyyətində isə bu məsələnin daha dərin mənası kökləri var. Xalqımız əsrlər boyu geyimə təkcə zahiri görünüş kimi baxmayıb. Milli düşüncəmizdə geyim insanın daxili aləminin, tərbiyyəsinin, əxlaqının və dünyagörüşünün ifadəsi kimi qəbul olunub. Azərbaycan ailəsində uşaqlar ilk öyrətilən dəyərlərdən biri də abır-höya, ismət və özünə hörmət hissidir. Bu dəyərlər isə insanın davranışında olduğu kimi, geyimində də öz əksini tapır.

Təsəvvür deyil ki, xalq arasında "İnsan geyiminə görə qarşılanar, ağıl-

na görə yola salınar" kimi hikmətli ifadələr formalaşmışdır. Bu fikir geyimin insan haqqında ilk təsviri yaratdığı göstərir. Müəllim isə cəmiyyətin ən hörmətli peşə sahiblərindən biri olduğuna görə onun zahiri görünüşü də peşəsinin nüfuzuna uyğun olmalıdır. Bu gün informasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı, sosial şəbəkələrin həyatın bütün sahələrinə nüfuz

etdiyi bir dövrdə gənc nəslin müxtəlif təsirlərə üzləməsi təbii bir faktdır. Belə şəraitdə məktəb həm də milli-mənəvi imunitet formalaşdırıcı mühüm təsisdir. Məktəbdə hökm sürən nizam-intizam, davranış mədəniyyəti və estetik mühit şagirdlərin şəxsiyyət kimi formalaşmasına ciddi təsir göstərir.

Müəllimlərin geyimi ilə bağlı müəyyən qaydaların tətbiqi də məhz

bu məqsəddə xidmət edir. Burada heç bir məhdudiyət və ya eyniləşdirmə yoxdur. Əksinə, müəllimlə öz fərdi seçimini qorumaq imkanı saxlanılır, sadəcə, həmin seçim onların nüfuzuna, məktəb mühitinə və pedaqoji etikaya uyğun olması tələb edilir.

Məsələnin başqa bir mühüm tərəfi də sosial bərabərlik və psixoloji mühitə bağlıdır. Təhsil müəssisəsində həddindən artıq diqqətçəkən, nümayişkarane və ya qeyri-rəsmi geyim üslubları istər-istəməz şagirdlərin diqqətini tədricən yayındıra bilər. Halbuki məktəbdə əsas diqqət bilik, məktəbdə peşəkər mühtim, pedaqoji etikanın və təhsil mədəniyyətinin daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılmış addım kimi baxmaq lazımdır. Burada məqsəd müəllim təhsil mühitində məhz bu balansın qorunmasına kömək edər.

Bu təşəbbüs milli dəyərlər prizməsində baxıldıqda da onun əhəmiyyəti aydın görünür. Azərbaycan müəllimi tarix boyu cəmiyyətin mə-

nəvi sütunlarından biri olub. Kənd məktəbində çalışan sadə müəllimlərdən tutmuş böyük alimlərə qədər bütün pedaqoqlar xalqın yaddaşında ilk növbədə bilik, loyaqət, təvəzökarlıq və mədəniyyət nümunəsi kimi qalır. Bu ənənənin qorunması gələcək nəsillərin sağlam tərbiyyəsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Ona görə də "Ümumi təhsil haqqında" qanuna təklif olunan dəyişikliklərə vahid forma tətbiqi kimi deyil, məktəbdə peşəkər mühtim, pedaqoji etikanın və təhsil mədəniyyətinin daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılmış addım kimi baxmaq lazımdır. Burada məqsəd müəllim təhsil mühitində məhz bu balansın qorunmasına kömək edər.

Bu təşəbbüs milli dəyərlər prizməsində baxıldıqda da onun əhəmiyyəti aydın görünür. Azərbaycan müəllimi tarix boyu cəmiyyətin mə-

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

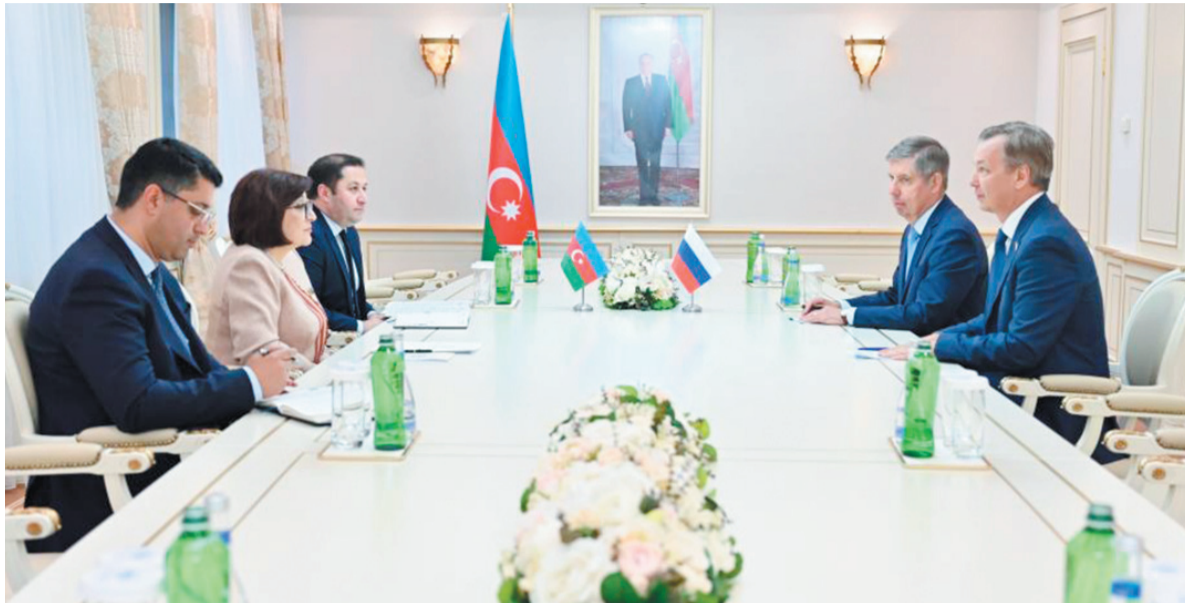
azerbaijan-news.az

Milli Məclisin Sədri Rusiya Federal Məclisinin Federasiya Şurası Sədrinin birinci müavini ilə görüşüb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi və Rusiya Federasiyası Federal Məclisi Parlamentlərarası Əməkdaşlıq Komissiyasının 24-cü iclasında iştirak etmək məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurası Sədrinin birinci müavini Andrey Yatskin ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüşdə Əməkdaşlıq Komissiyasının parlamentlərimiz arasında əməkdaş

lığın genişləndirilməsi və gündəlikdə olan bir sıra digər məsələlərin müzakirəsi baxımından əhəmiyyətli platforma olduğu vurğulanıb, növbəti iclasın da uğurla keçdiyi və faydalı müzakirələrin

baş tutduğunu bildirilib. Söhbət zamanı iki ölkənin qanunvericilik orqanları arasında əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyi diqqətə çatdırılıb. Qeyd olunub ki, parlament sədrləri və deputatlar arasında baş tutan görüşlər bu münasibətlərin daha da genişlənməsinə xidmət edir. Həmçinin beynəlxalq parlament təşkilatları, o cümlədən, Parlamentlərarası İttifaq, MDB Parlament Assambleyası və digər beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq məsələləri nəzərdən keçirilib.

Görüşdə qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Milli Məclis və Rusiya Federal Məclisi Parlamentlərarası Əməkdaşlıq Komissiyasının növbəti iclası olub

İyunun 18-də Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi və Rusiya Federasiyası Federal Məclisi Parlamentlərarası Əməkdaşlıq Komissiyasının 24-cü iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Azərbaycan tərəfindən Komissiyanın həmsədri Əli Əhmədov iclas iştirakçılarını salamlayaraq, ölkələrimiz arasında xalqlarımızın mənafelərinə xidmət edən mehriban qonşuluq, dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin mövcud olduğunu qeyd edib. O, ikitərəfli münasibətlərdə yüksək səviyyəli təmasların, dövlət qurumları arasında qarşılıqlı əlaqələrin önəmli rol oynadığını söyləyib.

Birinci vitse-spiker bildirib ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində Azərbaycan Milli Məclisi ilə Rusiya Federal Məclisi arasında Əməkdaşlıq Komissiyası xüsusi yer tutur. Öz fəaliyyəti dövründə komissiya vacib platforma kimi özünü təsdiqləyib. O, parlamentlərarası əlaqələrin gücləndirilməsinin və təcrübə mübadiləsinin parlament fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılmasına və ölkələr arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Əli Əhmədov iclasda sağlamlığın qorunması və tibbi kadrların hazırlanması sahəsində əməkdaşlıq, eləcə də elm və təhsil sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət məsələlərinin də diqqət mərkəzinə olacağını qeyd edib. O, ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq çərçivəsində səhiyyə, təhsil və elm sahələrində əlaqələrin hərtərəfli inkişaf etdiyini bildirib. Bu müzakirələrin parlamentlərarası dialoqun daha da inkişaf etdirilməsinə, humanitar əməkdaşlığın gücləndirilməsinə, elm və təhsil sahəsində qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsinə və səhiyyə sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə önəmli rol oynayacağını vurğulayıb.

Rusiya Federasiyası Federal Məclisi Federasiya Şurası Sədrinin birinci müavini, Rusiya tərəfindən Komissiyanın həmsədri Andrey Yatskin çıxışında deyib ki, parlamentlərarası əməkdaşlıq iki ölkə arasında dostluq və müttəfiqlik münasibətlərinin mühüm istiqamətlərindən biridir. O, Azərbaycan ilə Rusiya arasında parlamentlərarası əməkdaşlığın davamlı xarakterinin əhəmiyyətini qeyd edib və tədbirin təşkilatı Rusiya Federasiyasının torfəsinə təşəkkürünü bildirdi.

Həmsədr gündəliyə daxil edilmiş məsələlərdən danışaraq səhiyyə və

təhsil sahələrində əməkdaşlığın humanitar əlaqələrin inkişafı baxımından əhəmiyyətini, bu istiqamətlərdə birgə fəaliyyətin genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Sonra komissiyanın iclasında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi ilə Rusiya Federasiyası Federal Məclisi arasında əməkdaşlıq kontekstində parlament demokratiyasının inkişafı, iki ölkə arasında səhiyyə və tibb kadrlarının hazırlanması sahəsində əməkdaşlıq, elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın perspektivləri mövzularında müzakirələr aparılıb.

Müzakirələrdə Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, Səhiyyə komitəsinin üzvü Anatoliy Rafailov, Elm və təhsil komitəsinin üzvü Bəxtiyar Əliyev, Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini İlqar Qasımov, elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, Federasiya Şurasının üzvü Yevgeniya Lamonova, Dövlət Dumasının rəqlamenti və fəaliyyətinin tənzimlənməsi üzrə Komissiyasının üzvü Viktor Pinski, habelə videokonfrans vasitəsilə iclasda qoşulan Rusiya Federasiyasının səhiyyə nazirinin müavini Oleq Sallaqay, elm və ali təhsil nazirinin müavini Konstantin Moqilevski, Sankt-Peterburq Dövlət Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru vəzifəsini icra edən Konstantin Malkovski çıxış edərək gündəlikdəki məsələlər barədə fikirlərini açıqlayıblar.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi ilə Rusiya Federasiyası Federal Məclisi arasında Əməkdaşlıq üzrə Parlamentlərarası Komissiyanın növbəti - 25-ci iclası ilə bağlı təşkilatı məsələlərə də baxılıb.

Gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsindən sonra Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi və Rusiya Federasiyası Federal Məclisi parlamentlərarası əməkdaşlıq komissiyasının 24-cü iclası başa çatıb.

İclasda Milli Məclisin komitə sədrləri Polad Bülbüloğlu, Arzu Nəgibəyev, deputatlar - Azərbaycan tərəfindən Komissiya həmsədri Andrey Yatskin, Nizami Səfərov, Pərvin Kərimzadə, Asif Əsgərov, Mixail Zabelin, Rusiya Federal Məclisinin Federasiya Şurasının üzvləri və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Naxçıvanda "Qərbi Azərbaycana qayıdış" III konqres-festival işə başlayıb

İyunun 18-də Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyi, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Qərbi Azərbaycan İcmasının birgə təşkilatçılığı ilə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" III konqres-festivalı öz işinə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konqres-festivalın iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin mərkəzində ucaldılan abidəsini ziyarət ediblər. Abidə önünə gül dəstələri düzülüb, Ulu Öndərin xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Ordubad şəhərində "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib. Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin öz xatirəsi bərdəqəlik sükutla yad olunub, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin təqdimatında Qərbi Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinə həsr olunmuş bədii kompozisiya və I və II "Qərbi Azərbaycana qayıdış" konqres-festivalının əks etdirən videoçarx nümayiş olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Ceyhun Cəlilov çıxış edərək Qərbi Azərbaycanın mövzusunun Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşı, milli kimliyi və mənəvi irsi ilə ayrılmaz şəkildə bağlı olduğunu bildirdi.

Vurğulayıb ki, bu məsələyə dövlət səviyyəsində daim böyük diqqət göstərən Ümummilli Liderimiz Qərbi Azərbaycandan deportasiya olunmuş soydaşlarımızın taleyini hər zaman diqqətdə saxlayıb, onların hüquqlarının müdafiəsinin mühüm vəzifələrindən biri kimi müəyyən edib. Bu gün həmin siyasi kurs uğurla davam etdirilir. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın müdrik siyasəti və rəhbərliyi, Azərbaycan xalqının birliyi və qəhrəman uğurlarımızın sücaəti ilə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpə edilməsi, torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və ölkəmizin tam suverenliyinin təmin edilməsi xalqımızın tarixində yeni bir mərhələ açıb. Bu şanlı qələbələr Azərbaycan dövlətinin gücünü, xalqımızın iradəsini və milli birliyin bütün dünyaya nümayiş etdirib. Məhz yeni realiaqlar şəraitində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İllah Əliyev Qərbi Azərbaycan məsələsini milli gündəliyin mühüm istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edib. Bu istiqamətdə aparılan tədqiqatlar, nəşr olunan elmi əsərlər, toplanan arxiv materialları, folklor nümunələri və etnoqrafik irs nümunələri təkə keçmişimizin öyrənilməsinə deyil, həm də gələcək nəsillərin milli yaddaşının möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Səlahiyyətli nümayəndə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" III konqres-festivalının tariximizdəki əhəmiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasını, elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsi və gənc nəslin tarixi yaddaşının gücləndirilməsi baxımından uğurlu nəticələrlə yadda qalacağına əminliyini bildirib, tədbirin bütün iştirakçılara uğurlar arzulayıb, konqres-festivalın işinə müvəffəqiyyətlər diləyib.

Azərbaycan Respublikasının elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxışında Qərbi Azərbaycan mövzusunun ölkəmizin təhsil və elmi sahələrdə əsas mövzulardan birinə çevrildiyini diqqətə çatdıraraq bu istiqamətdə Qərbi Azərbaycan İcmasının, eləcə də

elm müəssisələrinin, xüsusilə Naxçıvan Dövlət Universitetinin rolu xüsusi qeyd edib.

Nazir vurğulayıb ki, Qərbi Azərbaycan mövzusu ideyadan strateji fəaliyyət mərhələsinə keçib. Dövlət başçısının məqsədyönlü siyasəti nəticəsində Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı sistemli təşkilatlanma, maarifləndirmə və araşdırma tədbirləri həyata keçirilib. Emin Əmrullayev Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən hazırlanan resurslar və tədris vəsaitlərinin ictimai müzakirəyə açıq olduğunu vurğulayıb, elmi ictimaiyyəti, ali təhsil müəssisələrini və alimləri bu prosesdə daha fəal iştirakə və öz töhfələrini verməyə çağırıb.

Milli Məclis Sədrinin müavini Ziyafət Əsgərov konqres-festivalın təşkilatlarında minnətdarlıq edərək bildirib ki, qərbi azərbaycanlıların öz doğma yurdlarına qayıdışı ölkəmizin xarici siyasət konsepsiyasının mühüm prioritet istiqamətlərindən biridir. Ölkəmiz sülh gündəliyinə sadıqdır və bu istiqamətdə üzərində düşən öhdəlikləri yerinə yetirir. Bu prosesin əsas hədəflərindən biri də Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızın doğma torpaqlarına qovuşmasıdır. Bu baxımdan Qərbi Azərbaycana qayıdış konsepsiyası öz yurdlarından qovulmuş yüz minlərlə azərbaycanlının ləyaqətli, təhlükəsiz və hüquqi əsaslarla geri qayıtmasını özündə əks etdirən prioritet məsələdir. Bu mənada Azərbaycanın ortaya qoyduğu yanaşma siyasi məqsədlərdən daha çox humanitar mahiyyət daşıyır.

Ziyafət Əsgərov vurğulayıb ki, bu gün Azərbaycan və Ermənistan arasında faktiki olaraq yeni münasibətlər mərhələsinin formalaşması üçün imkanlar yaranıb. Hüquqi baxımdan hələ həllini gözləyən məsələlər mövcuddur. Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarının aradan qaldırılması vacib şərt olaraq qalır. Ermənistan rəhbərliyi bu istiqamətdə referendum keçiriləcəyini bəyan edib. Belə olduğu təqdirdə, Azərbaycan və Ermənistan arasında siyasi, iqtisadi və humanitar əlaqələrin inkişafı üçün yeni imkanlar yaranacaq. Əsas məqsəd Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhün və sabitliyin təmin olunması, onilliklər boyu davam edən qarşıdurmalara son qoyulmasıdır. Azərbaycan milli maraqlarını rəhbər tutaraq, baş verən proseslərə uyğun şəkildə siyasətini davam etdirəcək.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev çıxışında qeyd edib ki, Vətən müharibəsində öldürülmüş şanlı Zəfər milli özünüdərkimiz, tarixi ədalət inamımız və dövlətçilik iradəmizin təntənəsi oldu. Bu Zəfər yalnız işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsinin təminatıdır, eyni zamanda xalqımızın tarixi yaddaşında yaşayan bir çox məsələnin daha geniş müstəvidə həllində yeni imkanlar yaradır. Məhz Zəfərdən sonra Qərbi Azərbaycana qayıdış ideyası da Azərbaycan cəmiyyətinin əsas milli ideyalarından birinə çevrildi. Buna görə də bu gün burada, sadəcə, bir tədbirin iş-

tirəkçisi kimi deyil, tarixi yaddaşımızı yaşadan, milli kimliyimizi qoruyan və gələcək nəsillərə ötürən böyük bir ideyanın daşıyıcısı kimi toplaşmışıq. Gənclərin bu prosesdə fəal iştirakı böyük əhəmiyyət daşıyır. Çünki tarixi yaşadan, yaddaşı yaşadan və onu gələcəyə daşıyan məhz gənc nəsillərdir. Onların milli-mənəvi dəyərlərə bağlı tarixini dərinləndirən və dövlətçilik ənənələrini sadıq vətəndaşlar kimi yetişməsi hər birimizin ortaq məqsədidir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti İsa Həbibbəyli konfransın işinə uğurlar arzulayaraq Qərbi Azərbaycan mövzusunun əsas məqsədi tədbirin məhz XX əsrin əvvəllərində qanlı hadisələrdən ən çox təsirlənmiş bölgələrdən biri olan Naxçıvanda və Ordubadda Əliyevin rəhbərliyi ilə ikinci Qarabəg müharibəsində qazanan tarixi Zəfər sülhü ilə və hüquqi əsaslarla geri dönüş mübarizəsi bütün türk dünyasının ortaq və haqlı mübarizəsidir. Konqres-festivalın sosiologiyadan tarixə, hüquqdan beynəlxalq münasibətlərə qədər geniş bir sahədə qayıdış ideyasının akademik əsaslarını formalaşdırdığını qeyd edən rektor İlgdir Universiteti olaraq Qərbi Azərbaycan mədəniyyətinin, folklorunun və tarixi həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması istiqamətində hər cür akademik əməkdaşlığa və ortaq fəaliyyətə hazır olduğunu vurğulayıb.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Prezident Kitabxanasının "Qərbi Azərbaycan" layihəsinin təqdimatı izlənilib.

Bədii hissə ilə davam edən tədbirə Qərbi Azərbaycanın zəngin folklorunu, musiqi ənənələrini və milli-mənəvi dəyərlərini özündə əks etdirən konsert proqramı təşkil edilib.

Bədii hissənin ardınca Qərbi Azərbaycana həsr olunmuş sərgilərə baxış olub. Ordubadın qədim məhəllələri boyunca qurulan pavilyon və stendlərdə əslən Qərbi Azərbaycandan olan və muxtar respublikada yaşayan soydaşlarımız öz doğma yurd yerlərinin adət-ənənələri, mədəniyyəti, folklor nümunələri və kulinariyasını nümayiş etdiriblər. Müasir texnologiyalarla ənənəvi sənət nümunələrini bir araya gətirən eksponatlar iştirakçılara Qərbi Azərbaycanın keçmişini, mədəniyyətini və həyat tərzini yaxından tanımaq imkanı yaradıb.

Azərbaycan aşıq sənətinin qədim ənənələrini yaşadan ustad aşıqların ifasında dastanlar və xalq musiqisi nümunələri təqdim olunub. Həmçinin görkəmli rəssam Mirzə Qədim İrəvaninin yaradıcılığı əks etdirən sənət nümunələri nümayiş olunub, onun Azərbaycan təsviri sənətinə verdiyi töhfələr təqdim edilib. Xalça sənətinə isə Qərbi Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin ənənələri, qədim ornamentləri və əl işləri sərgilənib.

Qərbi Azərbaycanın tarixi, təbiəti, milli-mədəni dəyərləri, eləcə də bölgənin tarixi abidələrini və maddi-mədəni irsini əks etdirən rəsm sərgiləri də maraqla qarşılanıb. Festival iştirakçıları Qərbi Azərbaycan florası, kulinariyası, qədim yurd yerlərimizin tarixi, mədəniyyəti və ictimai həyatı ilə bağlı kitab, jurnal, qəzet sərgilərinə də baxılıb.

Konqres-festival Qərbi Azərbaycanın tarixi, mədəni irsi və milli-mənəvi dəyərlərinə həsr olunmuş 8 istiqamət üzrə plenar iclas və panel müzakirələrə öz işini davam etdirib.

Enerji sahəsi Azərbaycan-Rumıniya əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən biridir

İyunun 18-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Rumıniya Prezidentinin milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri Marius-Qabriel Lazurka ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüş zamanı Azərbaycan ilə Rumıniya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, habelə regional təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub.

Tərəflər son illər ərzində həyata keçirilən yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin və intensiv siyasi dialoqun ikitərəfli münasibətlərin inkişafına mühüm töhfə verdiyini vurğulayıblar. Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Rumıniya Hökuməti arasında ticarət-iqtisadi əlaqələr və elmi-texniki əməkdaşlıq

üzrə Müştərk Komissiyanın fəaliyyətinin əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti qeyd olunub. Görüşdə enerji sahəsinin Azərbaycan-

Rumıniya əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən biri olduğu bildirilib, önəmli enerji ilə yanaşı, "yaşıl enerji" və alternativ enerji mənbələri üzrə tə-

rəfdaşlığın inkişafı imkanları nəzərdən keçirilib. Nəqliyyat-kommunikasiya, təhsil, əczaçılıq və digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, qarşılıqlı sərmayələrin təşviqi istiqamətində mövcud potensial müzakirə edilib.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmizin olverlişli investisiya mühiti barədə məlumat verərək, investorlar üçün yaradılmış imkanları diqqətə çatdırıb. Bu çərçivədə Ələt Azad İqtisadi Zonasının regional ticarət və logistika mərkəzi kimi artan rolundan bəhs olunub və rumıniyalı şirkətlərin burada fəaliyyət imkanları qeyd edilib.

Tərəflər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, o cümlədən Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq kontekstində qarşılıqlı fəaliyyətin əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Görüş zamanı həmçinin digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammitinin iştirakçıları Ulu Öndərin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) təşəbbüsü ilə keçirilən və 18 İyun - Azərbaycan Respublikasında İnsan Hüquqları Gününa həsr olunmuş "Süni intellekt dövründə insan hüquqları: İmkanlar, risklər və məsuliyyətlər" mövzusunda Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammitinin iştirakçıları Fəxri xiyabanı və Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir iştirakçıları əvvəlcə Fəxri xiyabana gələrək Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, abidəsi önünə əkil qoyub, məzarı üzünə tər güllər düzüblər.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi ehtiramla anılıb, məzarı üzünə tər çiçəklər qoyulub.

Sammit iştirakçıları həmçinin Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək, ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə hörmətlə anıb, məzarları üzünə güllər düzüblər.

Qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi barədə ətraflı məlumat verilib.

Ceyhun Bayramovla Məhəmməd İshaq Dar arasında regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb

İyunun 18-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Pakistan İslam Respublikasının Baş nazirinin müavini, xarici işlər naziri Məhəmməd İshaq Dar arasında telefon danışığı aparılıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, telefon danışığı zamanı Amerika Birləşmiş Ştatları ilə İran İslam Respublikası arasında Anlaşma Memorandumu üzrə əldə

olunmuş razılaşma ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Pakistan İslam Respublikasının danışıqlar prosesində oynadığı mühüm vasitəçilik rolu ölkəmiz adından təqdir olunub, xüsusilə Pakistanın Baş naziri cənab Şəhbaz Şərifin, Baş nazirin müavini və xarici işlər naziri Məhəmməd İshaq Darın, eləcə də Müdafiə Qüvvələrinin Rəisi feldmarşal Asim Munirin şəxsi təhfələrinin danışıqların uğurla yekunlaşmasında əhəmiyyətli rol oynadığı vurğulanıb. Həmçinin prosesə dəstək göstərən

digər regional tərəfdaşların təhfələri məmnunluqla qeyd edilib. Tərəflər əldə olunmuş

razılaşmanın regionda gərginliyin azaldılmasına, qarşılıqlı etimadın möhkəmləndirilmə-

sinə və diplomatik həll yollarının təşviqinə xidmət etdiyini qeyd ediblər.

Nazir Ceyhun Bayramov növbəti mərhələdə hərtərəfli razılaşmanın əldə olunması istiqamətində aparılacaq danışıqların davamlı sülhün, təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin olunmasına mühüm töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Telefon danışığı zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan və Monteneqro ombudsmanları əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirirlər

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva və Monteneqronun İnsan Hüquqları və Azadlıqlarının müdafiəçisi Sinişa Byekoviç arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanma mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, memorandumun imzalanmasında əsas məqsəd qurumlar arasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, birgə praktiki və araşdırma işinin görülməsi və qarşılıqlı maraq doğuran istiqamətlər üzrə maarifləndirmə fəaliyyətinin həyata keçirilməsidir.

Ombudsman Səbinə Əliyeva imzalanmış Anlaşma

Memorandumun hər iki ölkənin ombudsman təsisatları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da güclənməsinə, insan hüquq və azadlıqlarının daha səmərəli müdafiəsinə şərait yaradacağını diqqətə çatdırıb.

Azərbaycanın və Banqladeşin XİN başçıları telefonla danışılıblar

İyunun 18-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Banqladeşin xarici işlər naziri Xəlilur Rəhman arasında telefon danışığı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, nazir Ceyhun Bayramov Xəlilur Rəhmanı BMT Baş Assambleyasının 81-ci sessiyasının Prezidenti vəzifəsinə seçilməsi münasibəti-

lə təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Onun bu nüfuzlu vəzifəyə seçilməsinin Banqladeşin

beynəlxalq aləmdə artan rolunun göstəricisi olduğu vurğulanıb.

Telefon danışığı zamanı Azərbaycan ilə Banqladeş arasında ikitərəfli münasibətlərin cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə olunub. Tərəflər siyasi dialoqun, iqtisadi-ticarət əlaqələrinin, təhsil, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün mövcud potensialı qeyd ediblər.

Nazirlər çoxtərəfli platformalar çərçivəsində əmək-

daşlıq məsələlərini nəzərdən keçiriblər. Bu çərçivədə BMT, Qoşulmama Hərəkəti, D-8 İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər beynəlxalq platformalarda qarşılıqlı dəstəyin və əməkdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanıb.

Telefon danışığı zamanı nazirlər, həmçinin regional və beynəlxalq təhlükəsizlik gündəliyində duran məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

İsveç səfiri Azərbaycan-Ermənistan normallaşma prosesi barədə məlumatlandırılıb

İyunun 18-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İsveç Krallığının Azərbaycanadakı səfiri Tobias Lorentzonla ölkəmizdə diplomatik fəaliyyətinin başa çatması ilə əlaqədar görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüş zamanı Azərbaycan ilə İsveç arasında siyasi dialoq, iqtisadiyyat, ticarət, humanitar və təhsil sahələrində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub. Tərəflər ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsi, qarşılıqlı səfərlərin və təmasların davam etdirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Nazir Ceyhun Bayramov iki ölkə arasında mövcud mü-

nasibətlərin inkişafını məmnunluqla qeyd edərək, bu istiqamətdə göstərdiyi səylərə görə səfərə təşəkkürünü bildirib. O, səfir Tobias Lorentzonun fəaliyyət müddəti ərzində Azərbaycan-İsveç əlaqələrinin inkişafına verdiyi töhfələri yüksək qiymətləndirib və gələcək fəaliyyətində ona uğurlar arzulayıb.

Görüşdə həmçinin regional vəziyyət, Azərbaycan-Ermənistan normallaşma prosesi, postmünaqişə dövründə bölgədə bərpə və yenidənqurma işləri, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfir ölkəmizdə fəaliyyəti dövründə göstərilən dəstəyə görə təşəkkürünü ifadə edib.

Azərbaycan ilə IGAD-a üzv olan Afrika dövlətləri arasında əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

İyunun 18-də xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev Afrika qitəsinin səkkiz ölkəsini birləşdirən Hökumətlər-arası İnkişaf Təşkilatının (IGAD) icraçı direktoru Vorkneh Gebeyehu Negevo ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan ilə IGAD-a üzv olan Afrika dövlətləri arasında ikitərəfli və beynəlxalq platformalar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub, davamlı siyasi dialoqun saxlanılması üçün qarşılıqlı səfərlər və institusional mexanizmlərin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşdə həmçinin Azərbaycan və IGAD arasında siyasi, iqtisadi, təhsil, səhiyyə, iqlim, ictimai xidmət, nəqliyyat və kommunikasiya sahələri üzrə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Dialoq çərçivəsində ticarət-iqtisadi, humanitar, elm və təhsil sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları nəzərdən keçirilib

İyunun 18-də Riqa şəhərində Azərbaycan və Latviya respublikalarının Xarici İşlər nazirlikləri arasında strateji dialoqun növbəti iclası keçirilib.

Azərbaycan nümayəndə heyətinə xarici işlər nazirinin müavini Fariz Rzayev, Latviya nümayəndə heyətinə isə Xarici İşlər Nazirliyində dövlət katibinin müavini, siyasi direktor İvars Lasis rəhbərlik edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan ilə Latviya arasında mövcud siyasi münasibətlərin cari vəziyyəti geniş şəkildə müzakirə olunub və müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin, eləcə də müntəzəm təmasların ikitərəfli əlaqələrin inkişafına verdiyi töhfə vurğulanıb.

Dialoq çərçivəsində ticarət-iqtisadi, humanitar, elm və təhsil sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları nəzərdən keçirilib. Eyni zamanda Azərbaycanın təşəbbüsü və iştirakı ilə

realizə edilən strateji enerji və nəqliyyat layihələri kontekstində əməkdaşlığın gələcək perspektivləri dəyərləndirilib. Bununla yanaşı, müqavilə-hüquq bazasının genişləndirilməsi, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdirilməsi və namizədlərin qarşılıqlı dəstəklənməsi məsələlərinə diqqət yönəldilib.

Tərəflər regiondakı mövcud vəziyyət, Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşdırılması prosesi, eləcə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən gənşimiqyaslı bərpə, yenidənqurma işləri və mina təhlükəsizliyinin aradan qaldırılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Bununla yanaşı, qarşılıqlı maraq doğuran digər regional və beynəlxalq məsələlər də müzakirə olunub.

Səfir çərçivəsində nazir müavini F.Rzayev, həmçinin Latviyanın digər rəsmi şəxsləri ilə işgüzar görüşlər keçirib, eləcə də elmi-tədqiqat mərkəzində "dəyirmi masa" müzakirələrində iştirak edib.

Qlobal əhəmiyyətli siyasi, iqtisadi və humanitar forumlara, irimiqyaslı idman yarışlarına evsahibliyi edən Azərbaycanda daha bir mötəbər beynəlxalq tədbir keçirilir. Bakı bu dəfə İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 51-ci İllik Toplantılarının iştirakçılarını bir araya toplayıb.

İslam İnkişaf Bankı (İİB) qlobal maliyyə qurumlarından hesab olunur. 57 dövlətin üzv olduğu İİB-nin əsas funksiyası iqtisadi və sosial inkişaf üçün layihələrin maliyyələşdirilməsini, investisiya qoyuluşunu, qrantlar şəklində üzv dövlətlərə maliyyə yardımını təmin etməkdən ibarətdir. 1974-cü ildə yaradılan bank hazırda 150 milyard dollarlıq nizamnamə kapitalı və 76 milyard dollarlıq əlavə kapitalına malikdir. Azərbaycan İslam İnkişaf Bankı ilə əməkdaşlığa 1992-ci ildən başlayıb. 2007-ci ildə bankın Azərbaycan üzrə yerli nümayəndəsi təyin edilib.

Dünya Bakıda İslam İnkişaf Bankı Qrupunun İllik Toplantılarının açılış mərasimi keçirilib. Tədbirin yüksək səviyyədə təşkil olunması ölkəmizin beynəlxalq arenadakı yüksək nüfuzunun, iqtisadi dinamizminin və etibarlı tərəfdaş statusunun növbəti etyabı təsdiqdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrindən dövlət rəsmiləri, maliyyə qurumlarının rəhbərlərini və aparıcı ekspertləri toplanan bu mötəbər platforma Azərbaycanın yüksəlişini, daxili sabitliyini və qlobal inkişafa verdiyi töhfələri nümayiş etdirir. Məhəmməd Əliyev İslam İnkişaf Bankı Qrupunun 51-ci illik toplantılarının iştirakçılarını bir araya toplayıb.

Tədbirin rəsmi açılış hissəsində çıxış edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizin daxili və xarici siyasətinin fundamental sütunlarını, tarixi inkişaf yolunu və gələcəyə yönəlik qlobal hədəflərini xarakterizə edən nitq söyləyib. Azərbaycanın ikinci dəfədir ki, İllik Toplantıya evsahibliyi etdiyini bildirən dövlətimizin başçısı ölkəmizdəki ilk tədbirin 2010-cu ildə keçirildiyini xatırladı: "Həmin illik Toplantı Qrup ilə tərəfdaşlığımıza, eləcə də iqtisadiyyatı saxələndirmək üçün Azərbaycanın həyata keçirdiyi islahatlar, enerji sektorunda asılılıq azaltmağa güclü töhfə verdi. O vaxtdan etibarən Azərbaycanda və ətrafda çox dəyişikliklər baş verdi. Dəyişməyən yeganə məsələ Azərbaycanın sabit və uğurlu inkişafı oldu. Bu, milli maraqlara əsaslanan, qlobal səhnədə bütün iştirakçılarla yaxşı münasibətlərin qurulmasına, uğurlu inkişafımıza qəti sadiqliyimizə söykənən siyasətimizin təzahürüdür. Uğurlu inkişaf bir çox meyarla əsaslandırılır".

Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycanın son onilliklərdə əldə etdiyi uğurlar xüsusilə olaraq formalaşdırılmış bir modelin nəticəsidir. Burada ən mühüm amil qoruların qəbulu zamanı birbaşa dövlətin və xalqın milli mənafelərini rəhbər tutulmasıdır. Bu siyasət özünü xüsusilə resursların idarə olunmasında, nəhəng enerji strategiyasının qurulmasında və milli təhlükəsizlik arxitekturasının formalaşmasında aydın büruzə verir. Bununla yanaşı, Azərbaycanın çoxvektorlu və balanslaşdırılmış xarici siyasəti qlobal iştirakçılarla pragmatik, bərabər hüquqlu və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan əlaqələrin qurulmasını təmin edib. İİB Qrupunun 51-ci illik toplantılarının

İkinci dəfə Bakıda

İslam İnkişaf Bankının illik toplantısı keçirildi

Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın dünyaya inteqrasiyasını və qlobal maliyyə-iqtisadi institutları üçün etibarlı, proqnozlaşdırıla bilən tərəfdaş olmasını əyani sübutdur. Azərbaycanın uğurlu inkişafı təkcə daxili iqtisadi göstəricilərlə deyil, həm də ölkəmizin dünya miqyasında qəbul edilən çəkisi və strateji əhəmiyyəti ilə ölçülür.

Dövlətimizin başçısı diqqətə çatdırıb ki, siyasi, iqtisadi, sosial sabitlik Azərbaycanın bugünkü reallığıdır. "Azərbaycan cəmi 35 ildir ki, müstəqildir. Müharibə, işğal, humanitar fəlakət, votondaş müharibəsi və digər çətinliklərlə sancıyılanonun ilk iki ili istisna etməklə, qalan dövr ölkəmizin sabit inkişafı ilə yadda qaldı. Bu isə hər hansı ölkənin uğuru üçün əsas ilkin şərtlərdən biridir. Sabitlik pozulduqda biz inkişaf haqqında heç danışa bilmərik. Beləliklə, sabitlik, -yəni bu gün Azərbaycanın reallığını təşkil edən siyasi, iqtisadi və sosial sabitlik, - növbəti inkişafımızın əsas meyandır, o cümlədən regional inkişaf göstəricisidir".

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın müstəqillik tarixinin ilk illərində üzvləşdiyi işğal, müharibə və humanitar fəlakətləri xatırladaraq bugünkü siyasi, iqtisadi və sosial sabitliyi ölkəmizin reallığı kimi qiymətləndirməsi qazanılan uğurların miqyasını göstərir. Bu yanaşma beynəlxalq auditoriyaya Azərbaycanın böhranlardan necə çıxdığını və daxili dayanıqlılıq potensialını hansı formada əyaltdirdiyini aydın nümayiş etdirir. Həmin həqiqətə bundan ibarətdir ki, müstəqilliyimizin ilkin mərhələsindəki kaos və Ermənistanın təcavüzü nəticəsində yaranmış ağır böhranın

dəstəklənməsi, eləcə də ixrac proseslərinin asanlaşdırılması məqsədilə dövlət tərəfindən ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyini də unutmaq. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin yeni imzaladığı "Qeyri-neft-qaz malları üzrə ixracın dəstəklənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərman ixracatçıların gömrük xərclərinin kompensasiyasını və inzibati prosedurların sadələşdirilməsi kimi mexanizmlərlə sahibkarlığın inkişafına əlavə dəstək verir.

Sənəd mikro, kiçik və orta biznesin inkişafı, investisiyaların və ixracın təşviqi sahəsində idarəet-

qarşısı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə alınmışdır. Məhz Ulu Öndörün fəaliyyəti sayəsində daxili sabitliyimizin sarsılmaz təməli qoyulmuşdur.

Bu gün Prezident İlham Əliyevin uğurlu rəhbərliyi altında Azərbaycan Ulu Öndörün qurduğu möhkəm təməllər üzərində siyasi sabitliyin, iqtisadi inkişafın və sosial rifahın vəhdətindən ibarət yüksəliş modeli təqdim edir. Enerji resurslarından gələn gəlirlərin ilk növbədə qeyri-neft sektoruna, genişmiqyaslı infrastruktur layihələrinə yönəldilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən "Böyük qayıdış" proqramı bu modelin real göstəriciləridir.

Digər mühüm məqam odur ki, sabitlik daxili inkişafı bərabər, xarici investisiyaların ölkəyə cəlb olunması üçün də başlıca şərtir. İslam İnkişaf Bankı kimi nəhəng qlobal təşkilatların Azərbaycana böyük layihələr üçün vəsait ayırması məhz bu daxili sabitliyə olan böyük etibarından qaynaqlanır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan regional və qlobal səviyyədə güclü əlaqələr sayəsində bir çox aspektdə artıq mühüm iştirakçıya çevrildiyini deyib: "Müstəqil xarici siyasətimiz beynəlxalq ictimaiyyətin güclü dəstəyini qazanıb. Dostlarımızın ədalətli təqdimatı beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi dəstək çox nümunəvi analarda öz əksini tapır". Azərbaycan regional və qlobal müstəqilliyi güclü artırır. Beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi dəstək çox nümunəvi analarda öz əksini tapır". Azərbaycan regional və qlobal müstəqilliyi güclü artırır. Beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi dəstək çox nümunəvi analarda öz əksini tapır".

Formanın ən mühüm yeniliklərindən biri "ixrac rəsmiləşdirilməsi xərclərinə görə kompensasiya dəstəyi" mexanizminin tətbiqidir. Yeni qaydanı sadə dillə belə izah edə bilərik: dövlət ixracla məşğul olan kiçik və orta sahibkarlara gömrük

ləyir. Azərbaycan "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizlərinin kəşifində yerləşməklə qlobal miqyaslı logistik qovşağa çevrilir. Ölkəmiz regionda yaratdığı yeni geosiyasi realitələr və Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı strateji rol sayəsində mühüm oyunçu statusuna qazanıb.

Dünyada bir çox dövlətin müxtəlif güc mərkəzlərinin təsir dairəsində hərəkət etdiyi müəkkəb dövrdə Azərbaycanın müstəqil daxili və xarici xətt yürütməsi beynəlxalq aləmdə böyük rəğbət və hörmətə qarşıdır. Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrlik, Türk Dövlətləri Təşkilatında fəal liderlik və digər beynəlxalq platformalarda yüksək nüfuz sahibi olması ölkəmizin qlobal tərəfdaşlarının coğrafiyasını davamlı olaraq genişləndirir. Rəsmi Bakımın qarşılıqlı maraqlara və əməkdaşlığa əsaslanan diplomatiyası ölkəmizə böyük dəstək təmin edir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan və Ermənistanın təxminən bir ilə yaxındır sülh şəraitində yaşadığını, müsbət notələrin olduğunu vurğulamağa yanaşı, Ermənistanın işğalçı siyasətinin, xalqımıza qarşı törətdikləri vəhşiliklərin də heç vaxt unudulmayacağını boyan edib: "Onların 65 məscidi dağıtmış, xalqımızın dini hissələrini təhqir etmək məqsədilə məscidlərdə o cümlədən donuz saxlamalarını heç vaxt unutmayacağıq. Biz Xocalı soyqırımına da heç vaxt unutmayacağıq. Lakin gələcəyə baxmağı bacarmalıyıq. Biz qisasımızı döyüş meydanında aldığımız və onu dayandıran da bəz olduq. Güclü tərəf olaraq biz müharibəyə son qoy-

duq və sülh təklif etdik. Beləliklə, bu gün sülh artıq reallıqdır".

Azərbaycan öz tarixi yaddaşını qorumaqla gələcəyə yönəlik böyük iqtisadi və logistik hədəflər arasında tarazlıq nümayiş etdirir. Bu mənada dövlətimizin başçısının Ermənistanın işğalçı siyasətini, xalqımıza, mədəni-dini irsimizə qarşı törədilən vəhşilikləri vurğulaması milli yaddaş siyasətimizin təməlini təşkil edir. 30 ilə yaxın davam edən işğalçı dövründə Azərbaycanın tarixi torpaqlarında həyata keçirilən soyqırımı, dini abidələrin sistemli şəkildə məhv edilməsi və məscidlərin təhqir olunması təkcə Azərbaycan xalqına yox, bütövlükdə islam dünyasına və bəşəriyyətə qarşı törədilmiş ağır cinayətdir.

Dövlətimizin başçısı bu faktları mütəmadi olaraq səsəndirməklə törədilmiş vandalizmlərin hüquqi və mənavi məsuliyyətinin unudulmasına imkan vermir. Bu həm də Azərbaycanın öz tarixi keçmişinə sahib çıxdığını və azad edilmiş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinin mənavi əsasını təşkil etdiyini göstərir.

Prezident İlham Əliyev gələcəyin prioritet istiqamətlərindən birinin bağlantı olduğunu söyləyib və vurğulayıb ki, biz Azərbaycanı daha güclü nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevirməliyik. "Məqsədimiz Azərbaycan ərazisindən daşınan yüklərin həcmini iki dəfə artırmaqdır. Hazırda bu göstərici təxminən 14-15 milyon ton təşkil edir və biz bu rəqəmi ikiqat artırmağı hədəfləyirik".

Azərbaycan "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin kəşifində yerləşməklə qlobal miqyaslı logistik qovşağa çevrilir. Ölkəmiz regionda yaratdığı yeni geosiyasi realitələr və Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı strateji rol sayəsində mühüm oyunçu statusuna qazanıb.

Dünyada bir çox dövlətin müxtəlif güc mərkəzlərinin təsir dairəsində hərəkət etdiyi müəkkəb dövrdə Azərbaycanın müstəqil daxili və xarici xətt yürütməsi beynəlxalq aləmdə böyük rəğbət və hörmətə qarşıdır. Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrlik, Türk Dövlətləri Təşkilatında fəal liderlik və digər beynəlxalq platformalarda yüksək nüfuz sahibi olması ölkəmizin qlobal tərəfdaşlarının coğrafiyasını davamlı olaraq genişləndirir. Rəsmi Bakımın qarşılıqlı maraqlara və əməkdaşlığa əsaslanan diplomatiyası ölkəmizə böyük dəstək təmin edir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan və Ermənistanın təxminən bir ilə yaxındır sülh şəraitində yaşadığını, müsbət notələrin olduğunu vurğulamağa yanaşı, Ermənistanın işğalçı siyasətinin, xalqımıza qarşı törətdikləri vəhşiliklərin də heç vaxt unudulmayacağını boyan edib: "Onların 65 məscidi dağıtmış, xalqımızın dini hissələrini təhqir etmək məqsədilə məscidlərdə o cümlədən donuz saxlamalarını heç vaxt unutmayacağıq. Biz Xocalı soyqırımına da heç vaxt unutmayacağıq. Lakin gələcəyə baxmağı bacarmalıyıq. Biz qisasımızı döyüş meydanında aldığımız və onu dayandıran da bəz olduq. Güclü tərəf olaraq biz müharibəyə son qoy-

*İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"*

Ən önəmli layihələrdə etibarlı tərəfdaşımız - "ExxonMobil"

Uzun illərdir Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ABŞ şirkəti yenə bizimlədir

Son dövrlər Azərbaycan və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında iqtisadi əməkdaşlıq bir çox sahə üzrə genişlənməkdədir. Bununla belə, iqtisadi münasibətlərin əsas dayaqlarından biri olaraq enerji sektoru qalır. ABŞ-nin bir sıra qlobal şirkətləri ölkəmizin neft-qaz sənayesində mühüm rol oynayır. O cümlədən "ExxonMobil" uzun illərdir Azərbaycandır.

Əvvəlcə "ExxonMobil" şirkəti haqqında qısa məlumat: bu, ABŞ-nin ən böyük neft şirkətlərindən biri sayılır. Şirkətin baş ofisi Texas ştatının Dallas şəhərinin ətrafında olan İrvingdə yerləşir. "ExxonMobil"-in əsas neft ehtiyatları Asiya və ABŞ-də, təbii qaz ehtiyatları isə ABŞ, Avstraliya, Asiya və Avropadadır. Hazırkı şirkət 1999-cu ildə ABŞ-nin ən böyük neft şirkətləri olan "Exxon" və "Mobil"-in birləşməsi nəticəsində yaranıb. O, ümumiyyətlə, dünyanın ən aparıcı enerji şirkətlərindən biridir və müasir texnologiyalar sahəsində böyük təcrübəyə malikdir.

"ExxonMobil" şirkəti "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) layihəsinə 1995-ci ildə qoşulub. Yəni 1994-cü ildə imzalanan AÇG üzrə Hasılalatın Pay Bölğüsü Sazişindən bir il sonra layihənin iştirakçıları sırasına daxil olub. 2017-ci ildə müqavilənin müddəti 2049-cu ilin sonunadək uzadılaraq də bu sırada qalıb və hazırda AÇG layihəsində 6,79 faiz payına malikdir.

"ExxonMobil" eləcə də Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəmərinin səhmdarlarından biridir və burada 2,5 faizlik payla iştirak edir. Əslində, bunlar o deməkdir ki, "ExxonMobil" bir sanballı ABŞ şirkəti olaraq Azərbaycanın yeni neft strategiyasının keçdiyi inkişaf yollarında daim bizimlə olub və bu gün də belədir.

Xatırladıq ki, cari ayın əvvəlində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Amerika Birləşmiş Ştatları Hökuməti arasında Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Xartiyaya uyğun olaraq, Azərbaycan-ABŞ İqtisadi Dialoquun ilk iclasında da "ExxonMobil"-in respublikamızdakı fəaliyyəti qeyd olunmuşdur. Onu da deyək ki, Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov və ABŞ Dövlət katibinin iqtisadi, enerji və biznes məsələləri üzrə köməkçisi Kaleb Orrun həmsədrliyi ilə keçirilən tədbirdə hər iki ölkənin dövlət qurumları, beynəlxalq maliyyə institutları və özəl sektorun nümayəndələri iştirak etmişlər. Bir daha vurğulanmışdır ki, bu tərəfdaşlıq Prezident İlham Əliyevin və Prezident Donald Trampın başçılıq və liderliyi əsasında. 2025-ci ilin avqustunda dövlətimizin başçısının Vaşinqtona tarixi səfəri və həmin səfər zamanı siyasi anlaşma əldə olunduğu, Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasına dair memorandumun razılaşdırıldığı xatırlanmışdır.

Ötən ilin avqustunda Prezident İlham Əliyevin ABŞ-yə işğar səfərini bir daha yada salmaq. Bu səfər çərçivəsində avqustun 7-də dövlətimizin başçısı və ABŞ Prezidentinin xüsusi elçisi Stiv Uitkoffun iştirakı ilə SOCAR-la (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) "ExxonMobil" şirkəti arasında "Əməkdaşlıq haqqında Memorandum" imzalanmışdır. Həmin vaxt Prezidentimiz media nümayəndələrinə müsahibəsində "ExxonMobil" və SOCAR arasında əməkdaşlıq haqqında imzalanmış bu anlaşma Memorandumunun əhəmiyyətli bir layihə ilə nəticələnməsinə əmin olduğunu bildirmişdir: "Burada xüsusi nümayəndə cənab Vitkovun, ABŞ enerji nazirinin müavininin və mənim iştirakımla keçirilən imzalanma mərasimi əslində göstərir ki, biz bu layihənin gələcəyinə inanırıq. İnanmasaydıq, Anlaşma Memorandumunun imzalanmasında iştirak etməzdik. Mən nadir hallarda Anlaşma Memorandumunun imzalanmasında iştirak edirəm. Bəzən müqavilələrin imzalanmasında iştirak edirəm, amma bu, sadəcə, bir Anlaşma Memorandumudur. Lakin bizim ixtiyarımızda çoxlu texniki amillər var ki, bunlar böyük bir karbohidrogen yatağının kəşfinə işarə edir".

"ExxonMobil" hər il keçirilən ənənəvi Bakı Enerji Həftəsinin daimi iştirakçılarındandır. Ümumiyyətlə, Azərbaycan və şirkət arasında daimi təmaslar mövcuddur. Məsələn, keçən ilin mart ayında uzunmüddətli enerji tərəfdaşlığının inkişafı üçün yeni imkanlar müzakirə olunmuşdur. Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazovun "ExxonMobil" şirkətinin vitse-prezidenti John Ardill ilə səmərəli görüşü olmuş, tərəfdaşlığın perspektivləri dəyərləndirilmişdir. Görüşdə şirkətə AÇG və BTC layihələri üzrə uzunmüddətli əməkdaşlıq əlaqələrindən məmnunluq ifadə edilmişdir. Yeni əməkdaşlıq imkanları, həmçinin şirkətin qlobal təcrübəsi və planları ilə bağlı məsələlər nəzərdən keçirilmişdir.

Bütün bu hadisələr də göstərir ki, Azərbaycan-ABŞ iqtisadi əlaqələrində enerji əməkdaşlığı mühüm istiqamətlərdən biri olaraq qalacaq. Enerji dedikdə neft, qaz, potensial kimi bərpaolunan mənbələr nəzərdə tutulur.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*

Kiçik və orta biznesin ixrac imkanlarına dövlət dəstəyi genişlənilir

Son zamanlar Azərbaycan iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun inkişafı və ixrac potensialının genişləndirilməsi prioritet istiqamətlərdən biri kimi çıxış edir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən islahatlar iqtisadiyyatın şaxələndirilməsini gücləndirməyə, yerli istehsalın rəqabət qabiliyyətini artırmağa və ölkənin xarici bazarlarda mövqeyini möhkəmləndirməyə xidmət edir. Xüsusilə mikro, kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi, ixrac prosedurlarının sadələşdirilməsi və dövlət dəstək mexanizmlərinin genişləndirilməsi neftdənkonar sahənin inkişafında mühüm rol oynayır.

Deyilənlərin nəticəsi olaraq 2026-cı ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycanın 157 ölkə ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirməsi, 107 ölkəyə məhsul ixracı və 2 milyard 138,1 milyon dollar məbləğində müsbət ticarət saldosunun formalaşması bu sahədəki müsbət dinamikanı xəbər verir. Qeyd olunan rəsmi statistikə ölkədə ixrac potensialının gücləndirilməsi və neftdənkonar sahənin inkişafı istiqamətində aparılan siyasətin davamlı xarakter daşdığını göstərir.

Qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracının stimullaşdırılması, mikro, kiçik və orta sahibkarlığın (KOB)

dəstəklənməsi, eləcə də ixrac proseslərinin asanlaşdırılması məqsədilə dövlət tərəfindən ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyini də unutmaq. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin yeni imzaladığı "Qeyri-neft-qaz malları üzrə ixracın dəstəklənməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərman ixracatçıların gömrük xərclərinin kompensasiyasını və inzibati prosedurların sadələşdirilməsi kimi mexanizmlərlə sahibkarlığın inkişafına əlavə dəstək verir.

Sənəd mikro, kiçik və orta biznesin inkişafı, investisiyaların və ixracın təşviqi sahəsində idarəet-

mənin təkmilləşdirilməsi istiqamətində mövcud hüquqi mexanizmlərin davamlı olaraq yerli məhsulların xarici bazarlara çıxışını asanlaşdıraraq yeni maliyyə dəstəyi mexanizmini müəyyən edir. Bu o deməkdir ki, ixrac prosesində sahibkarların ödədiyi gömrük rəsmiləşdirilməsi xərclərinin dövlət tərəfindən kompensasiya edilməsi onların maliyyə yükünü azaldaraq xarici bazarlara daha rahat çıxışını təmin edir. Qeyd edək ki, bu fərman qeyri-neft-qaz sektorunda fəaliyyət göstərən KOB subyektlərinin ixrac imkanlarının genişləndirilməsinə və onların üzvləşdiyi maliyyə yükünün azaldılmasına xidmət edir.

Formanın ən mühüm yeniliklərindən biri "ixrac rəsmiləşdirilməsi xərclərinə görə kompensasiya dəstəyi" mexanizminin tətbiqidir. Yeni qaydanı sadə dillə belə izah edə bilərik: dövlət ixracla məşğul olan kiçik və orta sahibkarlara gömrük

xərclərini qismən geri qaytarır və bəzi əlavə güzəştlər tətbiq edir. Daha doğrusu, mikro, kiçik və orta sahibkar ixrac edərkən gömrük rəsmiləşdirilməsi üçün ödədiyi rüsumları dərhal geri alır, amma 3 aydan sonra müəddətli olaraq dövlət həmin xərcləri büdcədən ona qaytarır. Bu qaytarılan məbləğ "ixrac rəsmiləşdirilməsi xərclərinə görə kompensasiya dəstəyi" adlanır. Belə yanaş-

ma ixrac zamanı yaranan əlavə xərclərin azaldılmasına, sahibkarların maliyyə yükünün yüngülləşdirilməsinə və qənaət edilən vəsaitlərin istehsalın genişləndirilməsinə yönəldilməsinə şərait yaradır. Vacib şərtlərdən biri də ondan ibarətdir ki, dövlət dəstəyi yalnız Azərbaycan məhsulları üçün tətbiq edilə bilər. Bu isə məhsulun ölkədə istehsal olunduğunu təsdiqləyən

"mənsə sertifikatı" vasitəsilə müəyyən edilir. Yəni sahibkar ixrac etdiyi məhsulun həqiqətən yerli istehsal olduğunu rəsmi sənədlə sübut etməlidir. Digər mühüm şərt isə kompensasiyanın yalnız faktiki ixrac olunmuş mallara görə ödənilməsidir. Ödənişlər hər rübtün sonunda sahibkarların müərcəti əsasında İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir və hər bir gömrük bəyannaməsi üzrə dəstək məbləğinə yuxarı hədd müəyyən edilir ki, bu da dövlət vəsaitlərinin daha səmərəli istifadəsinə şərait yaradır. Başqa sözlə, yalnız real olaraq ölkədən çıxarılan və xarici bazarlara göndərilən məhsullar bu mexanizmdən yararlanı bilər. Sənədlərdə göstərilib, lakin faktiki ixracı həyata keçirilməyən mallar üçün heç bir ödəniş nəzərdə tutulmur. Bu yanaşma sistemin şəffaflığını artırır və dövlət vəsaitlərinin düzgün istifadəsinə təmin edir.

Formanda sahibkarların iqtisadi maraqlarının qorunmasına yönəli məhsulun həqiqətən yerli istehsal olduğunu rəsmi sənədlə sübut etməlidir. Digər mühüm şərt isə kompensasiyanın yalnız faktiki ixrac olunmuş mallara görə ödənilməsidir. Ödənişlər hər rübtün sonunda sahibkarların müərcəti əsasında İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir və hər bir gömrük bəyannaməsi üzrə dəstək məbləğinə yuxarı hədd müəyyən edilir ki, bu da dövlət vəsaitlərinin daha səmərəli istifadəsinə şərait yaradır. Başqa sözlə, yalnız real olaraq ölkədən çıxarılan və xarici bazarlara göndərilən məhsullar bu mexanizmdən yararlanı bilər. Sənədlərdə göstərilib, lakin faktiki ixracı həyata keçirilməyən mallar üçün heç bir ödəniş nəzərdə tutulmur. Bu yanaşma sistemin şəffaflığını artırır və dövlət vəsaitlərinin düzgün istifadəsinə təmin edir.

*Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti süni intellekt dövrünün çağırışlarını gündəmə gətirib

"Süni intellekt dövründə insan hüquqları: İmkanlar, risklər və məsuliyyətlər" mövzusunda Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammitinin açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, övvəlcə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti iştirakçılarında ünvanladığı müdafiə naziri Fərid Əhmədov tərəfindən səsləndirilib.

Daha sonra Azərbaycanın insan hüquqlarının mühafizəsi istiqamətində görülən işlərlə bağlı videoqarar nümayiş etdirilib.

Çıxış edən Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəbul olunan dövlət proqramları və strateji sənədlər ölkəmizdə süni intellekt texnologiyalarının tətbiqində etik, şəffaf və insan hüquqlarına əsaslanan prinsiplər çərçivəsində tətbiqini təşviq edir. Həmçinin rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafına, dövlət xidmətlərinin

nin səmərəliliyinin artırılmasına, rəqəmsal bərabərliyin və inklüzivliyin gücləndirilməsinə xidmət edir.

Konstitusiyaya Məhkəmənin sədri Fərhad Abdullayev müasir dövrdə rəqəmsal texnologiyalar və süni intellekt sistemlərinin sürətli inkişafının ictimai münasibətlərin mahiyyətinə əhəmiyyətli təsir göstərdiyinə diqqət çəkib. Onun sözlərinə görə, süni intellekt artıq yalnız texnoloji yenilik deyil, dövlət idarəçiliyinin, iqtisadi münasibətlərin, informasiya təhlükəsizliyinin, məhkəmə fəaliyyətinin və insan hüquqlarının həyata keçirilməsi mexanizmlərinin ayrılmaz elementinə çevrilib.

Milli Məclis Sədrinin müavini Musa Qasımlı Azərbaycanda insan hüquqlarının qorunması istiqamətində qanunvericilik bazasının davamlı olaraq təkmilləşdirildiyini vurğulayıb. O qeyd edib ki, Azərbaycanda ölüm cəzası Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdafiəsi ilə 1998-ci ildə Milli Məclisin qəbul etdiyi qanun əsasında tamamilə ləğv edilib. Bu qərar insan hüquqlarının təmin

olunması istiqamətində mühüm addımlardan biri olub. Hazırda iş qlobal miqyasda baş verən mürəkkəb geosiyasi proseslər və təlatümlər fonunda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə insan hüquqlarının qorunması sahəsində sabitlik və təhlükəsizlik nümunəsi kimi çıxış edir.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Müstəqil Daimi İnsan Hüquqları Komissiyasının icraçı direktoru Hadi Bin Əli Əl-Yami bildirib ki, süni intellekt insan ünsiyyətini və həmrəyliyi gücləndirən bir vasitə olmalı, xalqlar və mədəniyyətlər arasında körpü rolunu oynamalıdır. O, cəmiyyətlərin təməlini təşkil edən insani münasibətləri özətləməlidir. "Azərbaycan Respublikasına hazırkı səfərim zamanı işə ölkənin rəqəmsal transformasiya və ədliyyə sistemlərinin modernləşdirilməsi sahəsində əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərlə tanış olmaq mənə sevindirici", - deyə icraçı direktor vurğulayıb.

Milli İnsan Hüquqları İnstitutlarının Qlobal Alyansının (GANHRI) sədri Amina Buayaş sammitin açılış mərasiminə göndərdiyi videomüraciətdə qeyd edib ki, bütün dünyada texnoloji innovasiyalar vətəndaşların informasiyaya çıxışını, öz hüquqlarından istifadə üsullarını, ictimai müzakirələrdə iştirakını, ünsiyyət formasını və gündəlik fəaliyyətini köklü şəkildə dəyişdirir. "Bununla yanaşı, bu gün hətta aparıcı texnologiya şirkətlərinin və süni intellekt tərtibatçıların özləri də bu texnologiyaların onların səmərəli tənzimlənməsi və insan hüquqlarının etibarlı müdafiəsi üçün zəruri olan hüquqi çərçivələrdən daha sürətlə inkişaf etməsi ilə bağlı artan narahatlıqlarını ifadə edirlər", - deyə GANHRI sədri vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Rəqəmsal məkanda hüquqların qorunması: Məlumatların mühafizəsi, məxfilik və dezinformasiyaya qarşı mübarizə", "Süni intellektin ömür bazarına və məşğulluğa təsiri", "Rəqəmsal savadlılıq və insan hüquqlarının qorunması" mövzuları ətrafında müzakirələr aparılıb.

Plenar sessiyada süni intellekt və insan hüquqları üzrə global çağırışlar səsləndirilib

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Süni intellekt dövründə insan hüquqları: İmkanlar, risklər və məsuliyyətlər" mövzulu plenar sessiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyevanın moderatörlüyü ilə keçirilən plenar sessiyada süni intellektin insan hüquqlarına təsiri, yaratdığı imkanlar və risklər, eləcə də bu sahədə dövlətlərin və beynəlxalq institutların məsuliyyəti müzakirə olunub.

Pakistanın federal ombudsmanı Navid Kamran Balox bildirib ki, bu gün süni intellekt dövlət idarəçiliyindən təhsil, səhiyyə, ədliyyə, kommunal və digər ictimai xidmətlərə qədər bir çox sahədə qərarların qəbuluna, xidmətlərin göstərilməsinə və vətəndaşlarla dövlət arasında kommunikasiyaya mühüm təsir göstərir. O qeyd edib ki, AI texnologiyalarının tətbiqi xidmətlərin daha operativ, dəqiq və səmərəli təşkilinə şərait yaradır, eyni zamanda resurslardan daha rəqəmsal istifadə imkanlarını genişləndirir.

Türkiyə Respublikasının baş ombudsmanı Mehmet Akarca XXI əsrin texnologiya və bilik əsri kimi xarakterizə olunduğunu diqqətə çatdırıb. O vurğulayıb ki, dövrün ən sürətli inkişaf edən və yayılan

texnologiyalardan biri süni intellektir. Bununla yanaşı, AI insan hüquqları baxımından bir sıra ciddi risk və təhdidlər də yaradır. Onun sözlərinə görə, bu, şəxsi həyatın toxunulmazlığı, məlumatların məxfiliyi, onların təhlükəsiz saxlanması, eləcə də həmin məlumatlara kimin və hansı məqsədlə çıxış əldə etməsi kimi mühüm hüquqi və etik məsələləri gündəmə gətirir.

Milli Məclisin İnsan Hüquqları komitəsinin sədri, deputat Zahid Oruc bildirib ki, süni intellektin insan hüquqlarına təsiri dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilib. O qeyd edib ki, Azərbaycanda rəqəmsal transformasiyanın təhlükəsiz və məsuliyyətli şəkildə idarə olunması məqsədlə Rəqəmsal İnkişaf Şurasının yaradılması bu sahədə institusional idarəetmənin gücləndirilməsi baxımından mühüm addımdır.

Oman İnsan Hüquqları Komissiyasının sədri Raşid Əl Baluşi vurğulayıb ki, süni intellekt insan hüquqları üçün müəyyən risklər yaratmaqla yanaşı, düzgün idarə olun-

duğu və insan hüquqları prinsiplərinə uyğun tətbiq edildiyi təqdirdə sağlamlıq, təhsil və digər fundamental hüquqların daha səmərəli təmin olunmasına, həmçinin cəmiyyətdə hüquqi məarifləndirmənin gücləndirilməsinə mühüm töhfə verə bilər. Onun fikrinə, bunun üçün dünya ölkələrinin birgə əməkdaşlığı və koordinasiya fəaliyyəti vacibdir.

Bosniya və Herseqovinanın ombudsmanı Yasminka Cumhur isə qeyd edib ki, süni intellektin tətbiqi nəticəsində iş yerlərinin itirilməsi ilə bağlı narahatlıqlar tez-tez səsləndirilib. Eyni zamanda texnologiyanın həddindən artıq və düşünülməmiş tətbiqi sistemlərə yansımaları səbəb ola bilər. Bu isə süni intellektin zəruri olmadığı sahələrdə istifadəsinə gətirib çıxarıb və nəticədə ayrılan resursların səmərəliliyi, eləcə də yatırılan vəsaitlə əldə olunan ictimai fayda arasında balansın necə qorunması ilə bağlı suallar yaradır.

Plenar sessiya mövzu ətrafında müzakirələrlə davam edib.

Ombudsmanların Bakı Sammiti: Süni intellektin istifadəsi şəffaf, ədalət və bərabərlik prinsipləri ilə birbaşa əlaqədardır

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Süni intellekt sistemlərində şəffaf, ədalət və bərabərlik" mövzusunda panel sessiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sessiyaya Ankara Medipol Universitetinin Kommunikasiya fakültəsinin dekani Ergin Ergül moderatörlük edib. Müzakirələrdə Rusiya Federasiyasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili Yana Lantratova (videoformatda), AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik Rəsim Əliyev, Keniyanın İnzibati Ədliyyə Komissiyasının sədri Çarlez Dulo, Azərbaycanın Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyinin Rəqəmsal İnkişaf və İnnovasiya şöbəsinin müdiri Rəşad Xəlqov və Ukrayna ombudsmanının müavini Mixailo Spasov iştirak ediblər.

Paneldə vurğulanıb ki, süni intellekt texnologiyalarının sürətli inkişafı və avtomatlaşdırılması qərarvermə sistemlərinin geniş tətbiqi həm yeni imkanlar, həm də ciddi çağırışlar yaradır. Qeyd olunub ki, süni intellekt dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyinin artırılmasına, vətəndaşların əsas xidmətlərə çıxışının yaxşılaşdırılmasına və sosial-iqtisadi hüquqların inkişafına mühüm töhfə verə bilər.

Bununla yanaşı, iştirakçılar diqqətə çatdırıblar ki, süni intellekt sistemlərinin lazımı hüquqi və etik təminatlar olmadan tətbiqi insan hüquqları üçün müəyyən risklər yarada bilər. Xüsusilə

məxfilik, bərabərlik və ayrı-seçkilikə məruz qalmamaq, insan ləvazimlərinin qorunması, ədalətli inqizibati fəaliyyət, məlumat əldə etmə və ədalət mühakiməsinə çıxış hüquqları ilə bağlı narahatlıqlar ifadə olunub.

Müzakirələr zamanı bildirilib ki, qarşıda duran əsas vəzifə süni intellektin insanlığa xidmət etməsinin təmin etməkdir, insanların isə texnologiyadan məhdudiyətə məruz qalmamasıdır. Panel iştirakçıları həmçinin süni intellektin hibrid müharibə və informasiya əməliyyatlarında istifadə olunması risklərinə toxunub. Bildirilib ki, müasir texnologiyalar vasitəsilə dezinformasiyanın yaradılması və yayılması, məzmunun manipulyasiyası mümkündür ki, bu da vətəndaşların düzgün məlumat almaq hüququna, eləcə də dövlət institutları və media qurumlarına ictimai etimada mənfəi verə bilər.

Çıxışlarda rəqəmsal texnologiyaların sosial media və onlayn platformalar üzərindən uşaqların və gənclərin qanunsuz fəaliyyətlərə cəlb olunması, onların psixologiyasına təsir göstərilməsi

məqsədlə istifadəsi ilə bağlı narahatlıqlar da səsləndirilib. Vurğulanıb ki, uşaqlar, gənclər, əlilliyi olan şəxslər, yaşlı insanlar və digər həssas qruplar rəqəmsal təsirlərə qarşı daha həssasdırlar və onların öz hüquqlarının müdafiə etmək imkanları daha məhdud ola bilər.

Həmçinin süni intellektin elm və təhsil sahəsinə, cəmiyyətin savadlılıq dərəcəsinə mənfəi və məhsul təsirlərindən bəhs edilib, başqasının əməyini və tədqiqatını mənimsəmə riski də qeyd edilib və akademik və peşəkar mühitədə süni intellekt məzmununun plagiat kimi dəyərləndirildiyi diqqətə çatdırılıb.

Sonda qeyd olunub ki, süni intellektin istifadəsi şəffaf, ədalət və bərabərlik prinsipləri ilə birbaşa əlaqədardır. Yalnız həmin prinsiplərə riayət etməklə texnologiyaların mövcud sosial bərabərsizlikləri dərinləşdirməsinin qarşısını almaq və onların insan hüquqlarının qorunmasına, ictimai etimadın möhkəmləndirilməsinə və cəmiyyətin dayanıqlılığının artırılmasına xidmət etməsinin təmin etmək mümkündür.

Ombudsmanların Bakı Sammitində süni intellektin ömür bazarına və məşğulluğa təsiri müzakirə olunub

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Süni intellektin ömür bazarına və məşğulluğa təsiri" mövzusunda panel sessiya təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sessiyaya Diplomatiya və Beynəlxalq Əlaqələr üzrə Cənəvro məktəbinin Moslahət Şurasının üzvü Katerin Fiankan Bokonqa moderatorluq edib.

Paneldə Türkiyə Respublikasının İnsan Hüquqları və Bərabərlik Qurumunun sədri Vasip Şahin, Macarıstanın Fundamental Hüquqlar üzrə müvəkkili İmre Juhasz, Monteneqronun İnsan Hüquqları və Azadlıqların Müdafiəçisi (Ombudsman) Siniša Bjeković, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzinin icraçı direktoru Fariz Cəfərov, eləcə də Ömür və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Ömür Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələlə-

ri üzrə Milli Observatoriyasının İdarə Heyəti sədrinin müavini Elçin Süleymanov çıxış ediblər.

Müzakirələr zamanı süni intellektin ömür bazarına təsiri, yeni məşğulluq imkanlarının yaranması, ömür münasibətlərində rəqəmsal transformasiya və işçi hüquqlarının qorunması məsələləri diqqət mərkəzində olub.

Qeyd edilib ki, süni intellekt artıq həyatın demək olar ki, bütün sahələrinə nüfuz edib və ömür bazarında da mühüm dəyişikliklər yaradır. Bu texnologiya məhsuldarlığın artırılması, iş proseslərinin optimallaşdırılması və qərarların daha operativ qəbul edilməsi baxımından geniş imkanlar açıb.

Panel iştirakçıları vurğulayıblar ki, süni intellekt ömür təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə də töhfə verə bilər. Xüsusilə təhlükəli iş şəraitində risklərin vaxtında müəyyən olunması və qarşısının alınması üçün bu texnologiyaların tətbiqi mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Bununla yanaşı, süni intellektin tətbiqinin müəyyən risklər yaratdığı da qeyd olunub. Bildirilib ki, təhsil və rəqəmsal bacarıqlara çıxış imkanları fərqli olan insanlar arasında bərabərsizliyin dərinləşməsi ehtimalı mövcuddur. Bu baxımdan yeni texnologiyalara uyğun bacarıqların inkişaf etdirilməsi və inklüziv yanaşmanın təmin edilməsi vacibdir.

Çıxışlarda həmçinin diqqətə çatdırılıb ki, süni intellekt sistemləri düzgün hazırlanıb və səmərəli nəzarət mexanizmləri ilə müşayiət olunduğu halda, işə qəbul və ömür bazarının qiymətləndirilməsi proseslərində daha obyektiv qərarların qəbuluna dəstək verə bilər.

Sessiyada süni intellektin yaratdığı imkanlarla yanaşı, işəgötürənlər və işçilər üçün meydana çıxan çağırışlar, ömür hüquqlarının qorunması və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyəti ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Panel iştirakçıları texnoloji inkişafın insan hüquqları arasında balansın qorunmasının vacibliyini vurğulayıblar.

Ombudsmanlar rəqəmsal mühitədə hüquqların qorunmasına dair fikir mübadiləsi aparıblar

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Rəqəmsal savadlılıq və insan hüquqlarının qorunması" mövzulu sessiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Monteneqro Ali Məhkəməsinin hakimi Nerma Dobardzic moderatorluğu ilə keçirilən sessiyada rəqəmsallaşmanın insan hüquqlarına təsiri, rəqəmsal mühitədə hüquq və azadlıqların müdafiəsi, bu sahədə beynəlxalq təcrübə və ombudsman təsisatlarının üzünə düşən vəzifələr ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sessiyada Türkmənistan ombudsmanı Yazdursun Qurbannazrova, Bosniya və Herseqovinanın ombudsmanı Nevenko Vranješ, Özbəkistan Respublikası Ali Məclisinin İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsman) müavini Bekzod Nərimanov, Tacikistan ombudsmanının müavini, uşaq hüquqları üzrə ombudsman Niqora Muqimi, Misirin İnsan Hüquqları üzrə Milli Şurasının üzvü Mahi Abdellatif çıxış edərək mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Çıxışlarda natiqlər öz ölkələrinin təcrübəsini bölüşərək rəqəmsal mühitədə insan hüquqlarının qorunması, rəqəmsal savadlılığın inkişafı və bu sahədə ombudsman institutlarının rolu barədə fikirlərini səsləndiriblər. Sessiya iştirakçıları mövzu ilə bağlı beynəlxalq təcrübə və qarşılıqlı əməkdaşlıq imkanlarını da müzakirə ediblər.

Azərbaycan ilə Bosniya və Herseqovina ombudsmanları arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva ilə Bosniya və Herseqovina ombudsmanları Nives Yukiç, Nevenko Vranješ və Yasminka Cumhur arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanma mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, memorandumun imzalanmasında əsas məqsəd qurumlar arasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində təcrübə və informasiya mübadiləsinin aparılması, institusional əməkdaşlığın gücləndirilməsi və qarşılıqlı maraq doğuran istiqamətlər üzrə məarifləndirmə fəaliyyətinin həyata keçirilməsidir.

Ombudsman Səbinə Əliyeva imzalanmış Anlaşma Memorandumunun hər iki ölkənin ombudsman təsisatları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da güclənməsinə, insan hüquq və azadlıqlarının daha səmərəli müdafiəsinə şərait yaradacağını qeyd edib.

Bakı Sammitində şəxsi məlumatların qorunması ilə bağlı çağırışlar səsləndirilib

Ombudsmanların Beynəlxalq Bakı Sammiti çərçivəsində "Rəqəmsal məkanda hüquqların qorunması: Məlumatların mühafizəsi, məxfilik və dezinformasiyaya qarşı mübarizə" mövzulu sessiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Zambiyanın İnsan Hüquqları Komissiyasının sədri Pamela Tovela Sambonun moderatorluğu ilə keçirilən sessiyada rəqəmsal məkanda insan hüquqlarının qorunması, şəxsi məlumatların mühafizəsi, məxfilik hüququnun təmin edilməsi, dezinformasiyanın yaradıldığı çağırışlar və bu sahədə ombudsman institutlarının rolu müzakirə olunub.

Sessiyada Rumıniyanın ombudsmanı Renate Veber, Serbiya Respublikasının Vətəndaşların Müdafiəçisi Zoran Paşaliç, BMT və insan hüquqları mexanizmləri üzrə ekspert Aförin Şahidzadə, Şimali Kipr Türk Respublikasının Ombudsmanı İlkan Varol və Ankara Medipol Universitetinin Kommunikasiya fakültəsinin dekani Ergin Ergül çıxış edərək mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Çıxışlarda vurğulanıb ki, rəqəmsal texnologiyaların sürətli inkişafı insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində yeni imkanlarla yanaşı, məlumatların mühafizəsi, şəxsi həyatın toxunulmazlığı və dezinformasiyanın qarşısının alınması ilə bağlı yeni çağırışlar da yaradır. Natiqlər bu istiqamətdə milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinin, beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsinin və media savadlılığının artırılmasının əhəmiyyətini qeyd ediblər.

"Yeni reallıqlar fonunda Bred Şermanın təşəbbüslərinin perspektivi yoxdur"

Son aylar ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində müşahidə olunan dinamika Vaşinqtonla Bakı arasında əməkdaşlığın yeni mərhələyə daxil olduğunu göstərir. Prezident Donald Trampın Azərbaycan lideri İlham Əliyevə ünvanladığı məktublər, dövlət başçıları arasında formalaşmış birbaşa siyasi dialoq, Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının imzalanması, ABŞ Konqresinin nümayəndələrinin Bakıya səfərləri və iqtisadi təhlükəsizlik sahəsində genişlənən əməkdaşlıq iki ölkə üzrə keyfiyyətə yeni məzmun qazandırdığını təsdiqləyir.

löründən biri kimi tanınan Şerman uzun illərdə ki, Azərbaycana qarşı məhdudlaşdırıcı təşəbbüslərinin müəlliflərindən biri kimi çıxış edir. Son günlər onun Türkiyə və Azərbaycanla münasibətdə maliyyə və investisiya məhdudiyyətləri nəzərdə tutan növbəti təşəbbüsün çıxış etməsi də həmin siyasətin davamıdır. Lakin diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, bu təşəbbüslər artıq ABŞ administrasiyasının formalaşdırıldığı ümumi siyasi xətlə üst-üstə düşmür.

Deputat vurğulayıb ki, Vaşinqton Azərbaycanla strateji tərəfdaşlığı genişləndirdiyi, enerji və neqliyyat layihələrində əməkdaşlığı artırdığı, sülh prosesinin dəstəkləndiyi bir vaxtda Şermanın təşəbbüsləri daha çox daxili lobbilər maraqlarına xidmət edən siyasi addım təsir bağışlayır və təsadüfi deyil ki, onun son anti-Azərbaycan təşəbbüsləri Konqresdə ciddi dəstək qazanma bilməyib və əvvəlki illərlə müqayisədə təsir imkanları əhəmiyyətli dərəcədə zəifləyib.

S.Fətəliyeva qeyd edib ki, bu gün ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin inkişaf trayektoriyasını müəyyən edən əsas amil geosiyasi reallıqlardır: "Enerji təhlükəsizliyi, Orta dahlizlə inkişafı, regional sabitlik, Yaxın Şərqdə və Avrsiyada dəyişən qüvvələr nisbəti Vaşinqton və Bakı daha da sıx əməkdaşlığa sövq edir. Azərbaycan öz suverenliyini tam bərpa etmiş, regionun əsas iqtisadi və neqliyyat mərkəzlərindən birinə çevrilmiş, beynəlxalq etibara malik dövlət kimi ABŞ üçün strateji əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Buna görə də ikitərəfli münasibətlərin gələcəyini artıq ayrı-ayrı lobbilər qruplarının təşəbbüsləri deyil, tərəflərin ortaq maraqları və uzumüddətli strateji hesablamaları müəyyən edir. Son hadisələr göstərir ki, ABŞ-Azərbaycan münasibətləri artıq strateji tərəfdaşlığın institusional əsaslarının formalaşdığı və qarşılıqlı maraqlara söykənən yeni inkişaf mərhələsinə daxil olub. Bu sərəitdə Şerman kimi siyasətçilərin təşəbbüsləri daha çox keçmiş geosiyasi təsəvvürlərinin davamı kimi görünür və yeni reallıqlar fonunda əvvəlki təsir gücünü itirir".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Fransanın nəticəsiz qalan miskin fəndi

MM-in deputatı Kamran BAYRAMOV: "Bakı Parisin cəhdlərini iflasa uğradır"

Fransa hakimiyyətinin Azərbaycana qarşı geniş spektrli hibrid təhdidləri ehtiva edən fəaliyyəti artıq sistemli xarakter alıb. Milli Məclisin Xarici Müdaxilələr və Hibrid Təhdidlərə qarşı Müvəqqəti Komissiyasının qəbul etdiyi bəyanatın ana xəttini məhz bu təzis təşkil edir.

İyunun 16-da dərc edilmiş sənəddə diqqətçəkən məqam təkə Parisin anti-Azərbaycan addımlarının siyahısı deyil, bu məcmunun necə yekunlaşmasıdır. Yelisey sarayının Azərbaycanla qarşı cəhətləri artıq kompənionu sonra bəyanat diplomatik janr üçün gözənlənəz bir döndüşdür: sənəd Fransa rəsmilərinə deyil, birbaşa Fransa xalqına ünvanlanır.

Milli Məclisin deputatı Kamran BAYRAMOV deyir ki, bu, sadəcə, ritorik gediş və ya nəzakət xatirəsidir, düşülmüş strateji addımdır: "Burada Beşinci respublika iki fərqli vektorla bölünür: erməni lobbisinin təsiri altında öz dar qrup maraqları naminə hərəkət edən dövlət maşını və bu aparatın ölkənin beynəlxalq imicini necə mövzəvə dəvət olunan cəmiyyət. Sənədin əsl mahiyyəti də məhz bu bölgüdür və onu adı diplomatik nota mübadiləsindən fərqləndirən əsas amil də budur. Komissiya Parisin anti-Azərbaycan addımlarını pərakəndə epizodlar kimi deyil, vahid bir texnologiya kimi təqdim edir və bu fəaliyyət bir neçə səviyyəyə bölünür. Belə ki, istiqamətlərdən biri hüquqdan silah kimi istifadədir. 2020-ci ilin noyabrından bəri Fransa parlamentinin hər iki palatası Azərbaycana qarşı bir

sıra qətnamələr qəbul edib. Real hüquqi qüvvəyə malik olmasalar da, bu sənədlər siyasi təzyiqlə və digər ölkələr üçün şablon rolunu oynayır. Belçika parlamenti ilə bağlı nümunə bu mexanizmi tam çıpaqlığı ilə göstərir: qətnamə layihəsi sülh prosesinə neytral dəstəklə başlasa da, yekun səsverməyə qədər sənədə Azərbaycana qarşı sərə sanksiya tələbləri əlavə edilib. Bu, ortada işlənmiş bir texnologiyanın olduğunu sübut edir".

Deputat bildirib ki, digər bir istiqamət rəsmi Parisin diplomatik təcrid cəhdləridir: "Fransa diplomatiyası və icimai xadimləri Bakının maraqlarına zərər verməyə, ölkəni beynəlxalq formatlardan sıxışdırmağa cəhd etməyə çalışırlar". Prosesin intensiv istiqamətlərindən birini media təzyiqləri olduğunu deyən K.Bayramov diqqətə çatdırıb ki, təkə may və iyun aylarında Fransa mətbuatında Azərbaycana qarşı 40-a yaxın material və onlarca teleaktivlik nümayiş olunub: "Həttə Fransada baş vermiş sırası bir kriminal hadisə belə birtərəfli və qərəzli şəkildə Bakının əleyhinə yönəldilib. Bu proqram xəbər istehsalı deyil, məqsədlənmiş şəkildə mənfəfi fonu yərdəmləndirir. Bununla yanaşı, Paris özünü "Azərbaycan müxalifəti" adlandırılan marginal fiqurlardan fəal istifadə edir. Ölkə daxilində və xaricdə heç bir siyasi cəhəti olmayan bu şəxslər Fransa mediasında mütəmadi olaraq tribuna verilib və onların çıxışları

"demokratik dəyərlər" pərdəsi altında təqdim edilir. Bununla belə, Bakının rəsmi mövqeyi və ya alternativ fikirlər tamamilə bloklanır. Beləliklə, "repressiv rejim və təqib olunan haqsevərlər" kimi saxta bir obraz formalaşdırılır, bu isə sosial şəbəkələrdəki bot şəbəkələri vasitəsilə süni şəkildə tirajlanır".

K.Bayramov onu da qeyd edib ki, Parisin destruktiv kursu maddi faktlar və real addımlarla da təsdiqlənir və bura Fransanın Ermənistanla açıq şəkildə müdafiə müqavilələrini imzalaması və onu silahlandırması, Azərbaycana qarşı casusluq fəaliyyətini həyata keçirməsi, Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyasını Azərbaycanla sərhəddə casusluq platformasına çevirməsi aiddir. "Komissiya baş verənlərə dəqiq siyasi diaqnoz qoyur: Azərbaycandan "xarici düşmən" obrazının yaradılması Fransa hökumətinin daxili problemlərini həll etmək üçün tapdığı bir vasitədir. Yelisey sarayı bu yolla öz cəmiyyətini ölkədəki sosial-iqtisadi böhrandan və hakimiyyətə qarşı inamsızlığdan yayındırmağa çalışır. Bu, politologiyada çoxdan məlum olan klassik fənddir: daxili legitimliyi qorumaq üçün süni xarici təhlükə ətrafında cəmiyyəti konsol-

lidasıya etmək. Məhz bu səbəbdən Bakı Fransa hökumətindən yan keçərək birbaşa onun xalqına müraciət edir. Paris ilə diplomatik müstəvidə mübahisə etmək bürokratik prosedurlarda vaxt itirmək deməkdir. Cəmiyyətə yönələn müraciət isə müzakirəni repuatik göstəricisidir: Bakı fransızlara ən sadə həqiqəti göstərir: Parisin anti-Azərbaycan kursu Fransaya nə siyasi, nə də iqtisadi dividend gətirir, sadəcə, onun beynəlxalq nüfuzuna zərər vurur" deyən K.Bayramov vurğulayıb ki, bu, ultimatum və ya əlverişli deyil, Fransa strategiyasının əl fransızların özləri üçün zərərli olduğunu praqmatik göstəricisidir: "Azərbaycan tərəfi bu məsələdə xalq və hakimiyyəti kəskin şəkildə ayırır, Fransa xalqını dost hesab etdiyini və münasibətləri qarşılıqlı hörmət əsasında qurmağa hazır olduğunu xüsusi vurğulayır. Rəqib burada Fransa millətini imzalaması, lobbilər qeyri-əffaf əlaqədə olan konkret siyasi qrupdur. Beləliklə, Azərbaycan Fransa ilə münasibətlərdə müdafiə mövqeyindən tamamilə çıxaraq öz hücum strategiyasına keçib və bura rəsmi Parisin donizasiya ərazilərinə dekolonizasiya platformasının dəstəklənməsindən tutmuş Fransa cəmiyyətinə birbaşa müraciətə qədər bir çox addım daxilidir. Komissiyanın bəyanatı da bu xəttin mühüm tələqsidir və Bakının Parisin təzyiqlərinə onun qaydaları ilə cavab vermək niyyətində olmadığını, artıq oyunun qaydalarını özüünün dəyişdiyini təsdiqləyir".

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Paşinyanın "üçbaşı müharibə koalisiyası"nın qarşısından geri çəkilmək fikri yoxdur

"Açıq deyirəm, onları əzəcəm"

Ermənistanda iyunun 7-də keçirilən parlament seçkilərindən sonra daxili gərginlik qalmaqdadır. Seçki qutularından qalib çıxan Baş nazir Nikol Paşinyanın son açıqlamaları Ermənistanda köhnə elita ilə mübarizənin bitmədiyini, əksinə, daha əmansız formaya keçdiyini nümayiş etdirir.

Hakimiyyət sülh ritorikası ilə daxilə müxalifəti zərərsizləşdirmək xəttini eyni vaxtda yürütməyi planlaşdırır. Nikol Paşinyanın erməni xalqının seçkilərdə birmənalı sülhə səs verdiyini deyib. Baş nazir bildirib ki, əgər Ermənistan vətəndaşları arasında hökumətin kursu ilə razılaşmayan insanlar varsa, onları küçələrə çıxarmaq, ölkədə inqilab etməyə və hökuməti dəyişdirməyə çağırır: "Əks halda bu prosesi dayandırmmaq mümkün deyil".

Hökumət başçısının müxalifəti ünvanladığı, "razi deyilsiniz, çıxın inqilab edin" çağırışı, əslində, rəqiblərə qarşı psixoloji meydan oxumaqdır. Baş nazir revanşist müxalifətin geniş xalq kütlələrini arxasınca aparmaq potensialını zəif olduğunu bildiyindən cəsarətli ritorika ilə onları çərsizləşdirir və cəmiyyətdəki dəstəkləşməyə diqqət çəkir.

Hökumət başçısı revanşistlərin sülh prosesinə qarşı təbliğatını sərə tənqid edərək vurğulayıb ki, "üçbaşı müharibə koalisiyası" ölkəni sonsuz münəqışə məntiqinə qaytarmağa çalışır: "Onların Ermənistanın siyasi həyatından silinməsi gündəliyimizdir. Prioritetinə çevrilir və onları bütün mümkün vasitələrlə bir-bir kökdündən kəsəcəyik". Paşinyan vurğulayıb ki, bu gün dövlət üçün yeganə təhlükə mənbəyi revanşist qüvvələrin və onların peyriklərinin hərəkətləridir. "Açıq deyirəm, onları əzəcəm", - deyərək bildirib. Bu, əzmiyyət kimi, N.Paşinyanın konkret addım çəkərək Samvel Karapetyan, Qaqik Sarukyan və Robert Koçaryanı açıq hədəf alması daxili siyasi müstəvidə yeni gərginlik və "təmizləmə" mərhələsinin əlamətidir. Baş nazir yaxın gələcəkdə Ermənistanda müxalif siyasi qruplara qarşı ciddi hüquqi prosedurların, təzyiqlər və həbs dalgasının başlayacağını açıq tərzdə dilə gətirir.

N.Paşinyan bir məqama da diqqət çəkərək vurğulayıb ki, sülh Ermənistan və Azərbaycanın bir-birinin ərazi bütövlüyünü qarşılıqlı şəkildə tanıdığı Almatı Bəyannaməsinin möhkəm təməli üzərində qurulub. "Amma parlamentdəki müxalifət fraksiyalarının 29743 kvadratkilometr ərazi ilə məhdudlaşdırmaq barədə iddiaları qonşulara müharibə elandır. Bununla onlar birbaşa təhlükəsizlik təhdidləri yaradırlar", - deyərək baş nazir bildirib. O, həmçinin rəsmən bəyan edir ki, Ermənistanın gələcək varlığı və sülhün təmini yalnız qonşuların, ilk növbədə isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam tanımaqdan keçir. Müxalifətin manipulyasiya etdiyi ərazi iddialarını sərə tənqid edən N.Paşinyan bildirib ki, əgər Ermənistan keçmiş iddialarından və qonşularına qarşı gizli müharibə bəyanatlarından əl çəkməyə, regiondakı bütün dövlətləri Ermənistanla qarşı vahid koalisiyada birləşməyə sövq edəcək. Bu da ölkənin tam təcrid olunması, hətta dövlətçiliyinin itirilməsi deməkdir.

Baş nazirin sərəndirdiyi ittihamlar artıq hüquq-mühafizə orqanları səviyyəsində praktiki müstəvidə keçməyə başlayıb. Yayılan xəbərlərə görə, Ermənistan Baş Prokurorluğu Mərkəzi Seçki Komissiyasından (MSK) bəzi müxalif namizədlərə qarşı cinayət işinin açılması üçün icazə istəyib. "Joqovurd" nəşri yazıb ki, seçki kampaniyası zamanı Baş nazir Nikol Paşinyan dəfərlər Robert Koçaryan, Qaqik Sarukyan və Samvel Karapetyanın məsuliyyətdə cəlb edilməli olduğunu bildirib. Məlumatla görə, müxalifətin nüfuzlu simalarına qarşı yeni məhkəmə prosesləri başlanıla bilər. Qeyd edilən şəxslər barəsində həbs qətimkan tədbirlərinin seçiləcəyi də istisna edilmir. Xatırladaq ki, Robert Koçaryan, Samvel Karapetyan, Qaqik Sarukyan,

Narek Karapetyan və digərlərinin ölkədən çıxışlarına qadağa qoyulub.

Ermənistanda hazırda baş verənlər daxili klanların davası olmaqla bərabər, ölkənin geosiyasi seçiminin təzahürüdür. Paşinyan müxalif qüvvələri zərərsizləşdirməklə Qərblə inteqrasiya və Azərbaycanla sülh xəttini geri dönməz etməyə çalışır.

Ümumi mənzərəyə baxdıqda, Paşinyanın sülh mövzusunun daxili siyasi qütbləşmədə özü üçün qalxana çevirdiyi görünür. Baş nazir müxalifəti müharibə, korrupsiya və dövlətin məhvi, özü isə sülh, sabitlik və real Ermənistanın qorunması formulu ilə cəmiyyətə təqdim edir. Azərbaycanla münasibətlər kontekstində Ermənistan rəhbərliyinin revanşizmin ölkə üçün intihar olduğunu daxili auditoriyaya bu cür izah etməsi müsbət siqnaldir. Lakin bu bəyanatların nə dərəcədə real sülh müqaviləsinə və Ermənistan konstitusiyasındakı ərazi iddialarının çıxarılmasına çevriləcəyini yaxın gələcəkdə atılacaq praktiki addımlar müəyyən edəcək.

İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"

Yaxın Şərqdə yeni dövr başladı(mı)

Dünyanın böyük ümidlə gözləndiyi həlledici məqam, nəhayət, gəlib çatdı. Qlobal iqtisadiyyatı və təhlükəsizliyi təhdid edən, aylarla bitməyən gərginlikdən sonra beynəlxalq birliyin nəfəsini dərib gözləndiyi o tarixi addım atıldı. Amerika Birləşmiş Ştatları və İran İslam Respublikası arasında müharibəyə son qoymaq və Hörmət boğazını açmaq üzrə Anlaşma Memorandumu imzalandı.

Fransada keçirilən G7 sammiti çərçivəsində Versal sarayında dövlət şam yeməyindən sonra ABŞ Prezidenti Donald Tramp sənədin kağız variantını imzalayaraq sazişin dərhal qüvvəyə mindiyini elan edib. Paralel olaraq Tehranda İran Prezidenti Məsud Pezeşkian da eyni sənədə imza atıb. Pakistan Baş naziri Şəhbaz Şərifin vasitəçiliyi ilə əldə olunan bu tarixi razılaşma üçün İsveçrədə rəsmi imza mərasiminin keçirilməsi gözlənilir.

2026-cı ilin iyun ayı Yaxın Şərq tarixində ən kritik dövrlərdən biri kimi yadda qaldı. ABŞ və İran arasında razılaşdırılan yeni sülh memorandumu global siyasətdə böyük bir hadisədir. Bu razılaşma Yaxın Şərqi uzun müddətdir davam edən aktiv hərbi münəqışə riskindən uzaqlaşdırır. Xüsusilə son aylar regionda gərginliyin pik həddə çatması global enerji bazarlarına və logistik dəhlizlərə birbaşa təhdid yaradırdı. Bu baxımdan imzalanmış memorandum bütün dünya nizamı üçün mühüm bir nəfəslik rolunu oynayır. İndi region ümidverici bir siyasi mərhələyə qədəm qoymdu.

Beynəlxalq ekspertlər bu hadisəni sürətdən bir atəşkəs kimi görmürlər. ABŞ Vitse-prezidenti Cey.Di.Vens müsahibəsində bu barədə çox mühüm fikirlər səsləndirib. Onun sözlərinə görə, ərəb ölkələri bu sülh planına, sadəcə, bir sənəd kimi baxmırlar. Onlar bu razılaşmanı "Yaxın Şərqdə yeni dövrün başlanğıcı" kimi qiymətləndirirlər. Vitse-prezident həmçinin vurğulayıb ki, Ağ Ev bu

dəfə regional müttəfiqlərinin təhlükəsizlik qayğılarını tamamilə nəzərə alıb və prosesi onlarla koordinasiyalı şəkildə idarə edir.

İmzalanmış memorandum tam və yekun sülh müqaviləsi deyil. Analitiklər bunu saziş bağlamaq üçün əldə olunmuş razılaşma adlandırlır. Qarşıda çox çətin keçəcək 60 günlük bir müzakirə müddəti var. Bu müddət ərzində diplomatlar onilliklər boyu həll oluna bilməyən mürəkkəb texniki və siyasi suallara cavab tapmalıdırlar.

Razılaşmanın ən böyük praktik uğurlarından biri müharibə dövründə bağlanmış və global neft ticarətinin əsas damarı sayılan strateji Hörmət boğazı

nın yenidən tam şəkildə navigasiyaya açılmasıdır. Dünya üzrə dəniz yolu ilə daşınan xam neftin təqribən 20 faizinin (bəşdəbirinin) məhz bu boğazdan keçdiyini nəzərə alsaq, buradakı təhlükəsizliyin global iqtisadiyyat üçün nə dərəcədə həlledici əhəmiyyət daşıdığı aydın olar. Sənədə əsasən, ilk 60 gün ərzində gəmilərdən heç bir keçid haqqı alınmayacaq və ABŞ-nin İran limanlarına qoyduğu hərbi blokada 30 gün ərzində qaldırılacaq. Həmçinin bu müddətdə sulardakı minaların təmizlənməsi də nəzərdə tutulur. Bununla belə, İran parlamentinin spikeri Məhəmməd Bağır Qalibaf dövlət televiziyasına müsahibəsində boğazın müharibədən əvvəlki statusuna tam qaytarmayacağına işarə vuraraq, 60 günlük güzəştli dövr bitdikdən sonra gələcəkdə rüsum təbiiq edilə biləcəyini vurğulayıb.

Boğazın açılması xəbəri beynəlxalq bazarlarda neftin qiymətini dərhal aşağı düşməsinə səbəb olub. Belə ki, "Brent" markalı neft ucuzlaşaraq 78,79 dollara enib. Bu azalma global iqtisadi sabitlik, xüsusilə də inflyasiya təzyiqləri ilə mübarizə aparən Qərb bazarları üçün böyük müsbət siqnal hesab olunur. Prezident Tramp da bu addımın dünyanı "böyük bir iqtisadi depressiya"dən xilas etdiyini bildirib.

Bundan başqa, ABŞ İrana qarşı neft satışına qoyulan qadağaları dərhal dondurur və ölkənin neftini sərbəst satmasına icazə əzərləri verir. Gələcəkdə isə ABŞ və BMT-nin təbiiq etdiyi bütün sanksiyaların tamamilə ləğvi nəzərdə tutulur ki, bu da 2015-ci il nüvə sazişinin şərtlərindən daha böyük bir güzəştədir. Həmçinin intensiv bombardmanlardan sonra İrannın bərpası üçün təxminən 300 milyard dollarlıq bir fond yaradılması qeyd olunur. ABŞ rəsmiləri və Prezident Tramp Ağ Ev bura bir sent belə ödəməyəcəyini, bu vəsaitin İrannın dondurulmuş aktivlərinin geri qaytarılmasına və region ölkələrinin investisiyaları hesabına formalaşacağını açıqlayıblar.

Yaxın Şərq hazırda böyük bir yol ayrıcındadır. ABŞ-İran razılaşması regiona uzun müddətdən sonra ilk dəfə olaraq sülh və əməkdaşlıq şansı verir. Lakin unutmaq olmaz ki, bu sülh hələ çox kövrəkdir. Tərəflərin bir-birinə olan etibarlılığı növbəti iki ay ərzində hər an prosesi poza və hər hansı bir təxribat və ya daxili siyasi təzyiqlər diplomatların aylaqları çəkdiyini zəhmətli heçə endirə bilər. 60 gün ərzində nüvə proqramı və Hörmət boğazının statusu ilə bağlı yekun, hüquqi cəhətdən möhkəm bir müqavilə sayəsində Yaxın Şərqdə həqiqətən də sabitlik və əməkdaşlıqla dolu yeni bir dövr başlaya bilər.

Təhminə VERDİYEVA,
"Azərbaycan"

Dünya Çempionatı - 2026

Türkiyəli futbolçu üsyan etdi

Dünya çempionatında Avstraliyaya 0:2 hesabı ilə məğlub olan Türkiyə millisində gözəl Paraqvayla keçiriləcək hələdici qarşılaşmaya yönəlib.

Matç öncəsi təşkil olunan mətbuat konfransında çıxış edən qapıçı Uğurcan Çakır və müdafiəçi Samet Akaydın həm məğlubiyəti, həm də komandanın hazırkı durumunu dəyərləndiriblər. Uğurcan Çakır Avstraliya ilə oyundakı nəticədən məyus olduqlarını gizlətməyib, lakin qrupdan çıxmaq şanslarının qaldığını bildirib. "Əlbəttə ki, məğlubiyət bizi üzdü. Hamımız ilk oyunda qalib gəlmək, ölkəmizi sevindirmək istəyirdik. Amma bu, son matç deyil. Qarşıda qazanılacaq 6 xal var. Paraqvayla oyunda qalib gələrək, vəziyyəti düzəltmək istəyirik", - deyərək qolqiper vurğulayıb. O bildirib ki, komanda ilk oyunu geridə qoyaraq növbəti görüşə köklənib: "Komandanın ovqatı yaxşıdır. İlk matçı unutmamağa çalışmışıq. Qarşıdakı iki oyunda qalib gələrək ölkəmizi qürurlandırmaya çalışırıq".

Müdafiəçi Samet Akaydın isə son günlər mediada səsləndirilən bəzi tənqidlərə münasibət bildirib. O, futbolçuların xarici görünüşü ilə bağlı müzakirələrin yer-siz olduğunu deyib. "Tənqiddə açıq. Oyunumuzu, səhvlərimizi təhlil etmək olar. Ancaq futbolçuların saçına, bığına diqqət yetirilməsi mənə görə gülüncüdür. Bu, artıq tənqid deyil", - deyərək Akaydın bildirib.

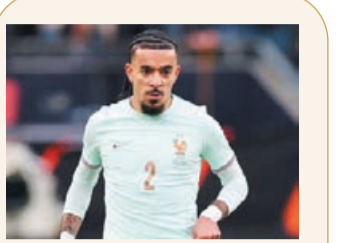
Kot-d'İvuarın hücumçusu həbs edildi

Futbol üzrə Kot-d'İvuar millisinin hücumçusu Elye Vai danışıqlı oyun təşkilində şübhəli bilinərək həbs edilib. Bu barədə "The Athletic" nəşri xəbər verib.

Müqavilə ilə "Aytraxt"a məxsus olan və icarə əsasında "Nitsa"da çıxış edən 23 yaşlı hücumçu Liqa 1-də "Sent-Etyen"lə matçdan (4:1) sonra saxlanılıb. O, həmin oyunda dubl müəllifi olmuşdu.

Mənbənin məlumatına görə, təhqiqat Fransa Peşəkar Futbol Liqasının mayın 17-də keçirilmiş "Nitsa" - "Mets" matçına edilən şübhəli mərcələr, xüsusən də Vainin sarı vərəqə almasından sonra başlayıb. Görüşün 35-ci dəqiqəsində hücumçu kobud fərdə görə xəbərdarlıq alıb. Bu, onun mövsümdəki beşinci sarı vərəqəsi olub və həmin səbəbdən o, "Sent-Etyen"lə ilk play-off oyununu buraxıb. Futbolçu dindirmədən sonra sərbəst buraxılıb da, araşdırma davam edir.

Vai şübhəli oyundan dörd gün əvvəl - mayın 15-də Kot-d'İvuarın 2026-cı il dünya çempionatı üçün heyətinə daxil edilmişdi. ABŞ-də keçirilən turnirdə o, Ekvadorla matçın (1:0) start heyətində meydana çıxmışdır.

Fransa yığmasında itki

Fransa millisinin üzvü Malo Qusto zədələnib. Bu barədə "RMC Sport" məlumat yayıb.

23 yaşlı müdafiəçi yığmanın məşqində zədə alıb. Qusto komanda yoldaşları ilə toqquşduqdan sonra yığılıb. Onun DÇ-2026-nın qrup mərhələsinin 2-ci turunda Misirlə görüşü buraxacağı gözlənilir.

Kannavaro komandasının məğlubiyətindən danışdı

Özbəkistan millisinin baş məşqçisi Fabio Kannavaro DÇ-2026-nın qrup mərhələsinin 1-ci turunda Kolumbiyaya 1:3 hesabı ilə uduşduqları oyundan danışdı.

Mütəxəssis komandanın oyuna nəzarət etməyə çalışdığını bildirdi: "Biz oyunu nəzarətimizə götürməyə çalışırıq. Kolumbiya kimi komandaya qarşı topuz oynamaq asan deyil. Bu stadiondakı matçı xatırlayaçağım. Çünki tarixi oyundur. Biz dünya çempionatındaydıq. Bugünkü görüş bizim üçün faydalı oldu. Səhvlərimiz var idi və onların üzərində işləyəcəyik".

İtaliyalı mütəxəssis əlavə edib ki, komanda meydana Özbəkistanı bütün dünyaya layiqincə təqdim etmək məqsədilə çıxıb: "İkinci hissədə yaxşı oynadıq, amma təəssüf ki, qol buraxdıq".

Qeyd edək ki, bu görüş Özbəkistan millisinin dünya çempionatları tarixində ilk oyunu idi. K qrupunda Özbəkistan və Kolumbiyadan başqa, Portuqaliya və Konqo milliləri də mübarizə aparırlar.

DÇ-2026-nın oyununda qadın baş hakim!

DÇ-2026-nın Cəxiya-Cənubi Afrika oyununu qadın baş hakim idarə edib. ESPN-in məlumatına görə, A qrupunun 2-ci turunun bu qarşılaşması ABŞ-dən olan Tori Pensoya həvalə edilmişdi.

39 yaşlı referi bununla da kişilər arasında keçirilən dünya çempionatlarında matçı baş hakim kimi idarə edən ikinci qadın olub. Dünya çempionatları tarixində ilk qadın baş hakim isə fransalı Stefani Frappart olmuşdur. O, DÇ-2022-nin qrup mərhələsində Almaniya-Kosta-Rika (4:2) oyununda ədalətli qorumuşdu.

Qeyd edək ki, Tori Pensunun təyinatı dünya çempionatları tarixində qadın hakimlərin iştirakının genişlənməsi baxımından növbəti mühüm addım hesab olunur.

Keyn ölkəsində yeni rekordlar müəyyən edir

İngiltərə millisinin kapitanı Harri Keyn dünya çempionatları tarixində ölkəsinin rekordunu təkrarlayıb.

32 yaşlı forvard DÇ-2026-nın qrup mərhələsində Xorvatiya ilə oyunda (4:2) dubla imza atıb. Bununla da Keyn dünya çempionatlarında vurduğu qolların sayını 10-a çatdıraraq əfsanəvi Qari Linekerin rekorduna ortaq olub.

Qeyd edək ki, Lineker mundiallarda 10 qolu ilə uzun illər İngiltərə rekordunu öləndirirdi. Keyn isə növbəti qolunu vuracağı halda bu göstəricidə təkbaşına lider olacaq.

Xatırladaq ki, Keyn hazırda İngiltərə millisinin tarixində ən çox qol vuran (81) futbolçudur.

Makalele Mbappeni tənqid etdi

Fransa millisinin sabiq yarımmüdafiəçisi Klod Makelele Seneqala qarşı oyunu şərh edərkən ulduz forvard Kilian Mbappeni tənqid edib.

Makelele DAZN telekanalına açıqlamasında belə deyib: "Nə istəyirsiniz? Topun sənə gəlməsin? Aman Allahım, necə də inanılmaz ötürmədir... Müdafiəçilər bu ötürmənin qarşısını ala bilmədilər. Bu, Mbappenin problemi: o, hər topu özü üçün istəyir. O, komanda yoldaşları ilə oynamalıdır, amma komanda üçün oynamır".

Fransa yığması qrup mərhələsinin ilk turunda Seneqala 3:1 hesabı ilə qalib gəlib. Bu görüşdə Mbappe 2 qol vurub.

Ronaldo rekordlarla doymur

Kristianu Ronaldo tarixdə Lionel Messidən sonra futbol üzrə 6 dünya çempionatında iştirak edən ikinci futbolçudur. Bu barədə "Opta Sports" məlumat yayıb.

41 yaşlı portuqaliyalı ulduz həmçinin dünya çempionatları tarixində start heyətində meydana çıxan ən yaşlı oyunçu kimi də rekord müəyyənləşdirib.

Xatırladaq ki, DÇ-2026-da 6-cı dəfə iştirakı ilə bağlı xüsusi nişanla meydana çıxan ilk oyunçu Lionel Messi olub.

Qeyd edək ki, Ronaldo ilk dəfə mundialda 2006-cı ildə 21 yaşında çıxış edib. O, dünya çempionatlarında keçirdiyi ümumilikdə 23 oyunda 8 qol vurub. Onun dünya çempionatlarındakı ən yaxşı nəticəsi 2006-cı ildə yarımfinala yüksəlməsi olub.

Fransızların heyəti dünya çempionatları tarixinə düşdü

Fransa millisinin Seneqala yığması ilə oyundakı start heyəti dünya çempionatları tarixində ən bahalı heyət olub. Bu barədə məlumatı "Transfermarkt" portalı verir.

Fransa millisinin Seneqalla oyundakı start heyətinin ümumi bazar dəyəri 908 milyon avro olaraq qiymətləndirilib. Bu, dünya çempionatları tarixində rekord göstəricidir.

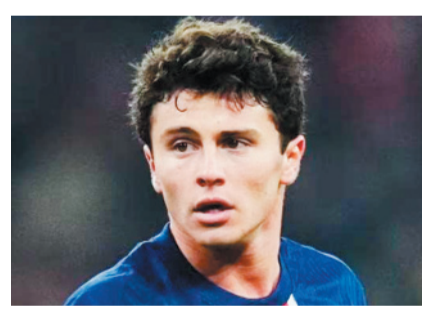
Dünya çempionatlarında ən bahalı start heyətləri reytingində ikinci yer də fransızlara məxsusdur. Səhəbt 2018-ci ildə Rusiyada keçirilən turnirin qrup mərhələsində Avstraliya ilə oyuna ilk dəqiqələr

dən başlayan komandanı gədir. Həmin Fransa millisinin heyəti 710 milyon avro dəyərində qiymətləndirilib. Üçüncü yerdə isə DÇ-2018-də İsveçrə ilə oyunda Braziliya millisini (650 milyon) qoraraq

Dünya çempionatında başla qol vuran ən qisaboylu ikinci oyunçu

Portuqaliya millisinin yarımmüdafiəçisi Joau Neveş 21-ci ərddə dünya çempionatlarında başla qol vuran ən qisaboylu ikinci futbolçu olub.

Qeyd edək ki, bu göstərici DÇ-2026-nın K qrupunda Portuqaliya-Konqo matçında qeydə alınıb.

"Opta Sport"un məlumatına görə, Neveşin boyu 174 sm-dir. Bu göstəricidə ondan bir qədər qısa olan uruqvaylı Xorxan de Arraskaeta (173 sm) siyahıda birincidir.

Bellingem də rekord qırdı

Xəbər verdiyi kimi, İngiltərə millisini dünya çempionatının qrup mərhələsinin açılış oyununda Xorvatiyanı 4:2 hesabı ilə məğlub edib.

"Üç aslan"ın yarımmüdafiəçisi Cud Bellingem Avropa futbolunda yeni rekord müəyyənləşdirib.

"Opta"nın hesablamasına görə, matç zamanı 22 yaş 353 günlüyündə olan Bellingem 4 fərqli böyük turnirdə oynayan ən gənc avropalı oyunçu olub. Bu nailiyyət əvvəllər 23 yaş 4 günlüyündə dördüncü böyük beynəlxalq turnirdə iştirak edən Lukaş Podolskiyə məxsus idi.

"Ronaldo üçün xüsusi planımız yox idi"

Konqo millisinin yarımmüdafiəçisi Nqal'ayel Mukau DÇ-2026-nın K qrupunda Portuqaliya ilə 1:1 hesablı heç-heçə etdikləri oyundan sonra Kristianu Ronaldo barədə danışdı.

21 yaşlı futbolçu rəqibin ulduz hücumçusuna qarşı xüsusi plan qurmadıqlarını bildirib. "Düzünü desəm, Ronaldo üçün xüsusi planımız yox idi. Çünki onun artıq əvvəlki kimi olmadığını bilirəm. İndi bir qədər yaşlandı. Buna baxmayaraq, o, futbol tarixinin ən yaxşı oyunçularından biridir və ona böyük hörmətimiz var", - deyərək Mukau vurğulayıb.

Qeyd edək ki, 41 yaşlı Kristianu Ronaldo Konqo Demokratik Respublikası ilə oyunda məhsuldar fəaliyyəti ilə seçilə bilməyib. Təcrübəli hücumçu matçı qolsuz və məhsuldar ötürməsiz başa vurub.

Hazırladı: Dönməz ABBASOV

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including revenue and expenses for 2025 and 2024.

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including assets and liabilities for 2025 and 2024.

Signature and name of the auditor: Mammadov N.F., Baş mühasib: İslamov Q.H.

Signature and name of the auditor: Mammadov N.F., Baş mühasib: İslamov Q.H.

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including revenue and expenses for 2025 and 2024.

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including assets and liabilities for 2025 and 2024.

Signature and name of the auditor: Mammadov N.F., Baş mühasib: İslamov Q.H.

Signature and name of the auditor: Mammadov N.F., Baş mühasib: İslamov Q.H.

MUSTƏQİL AUDİTOR HESABATI. 'Genca Agro 2' MMC-nin Səhmdarlarına (İştirakçılara) Ray. 'Genca Agro 2' MMC-nin Səhmdarlarına (İştirakçılara) Ray.

Malye Hesabatının Auditirə Dair Auditorun Məsuliyyəti. 'AUDIT GROUP 775' MMC | Lisenziya AT/97. 'AUDIT GROUP 775' MMC | Lisenziya AT/97.

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including revenue and expenses for 2025 and 2024.

Table with financial data for 'Genca Agro 2' MMC, including assets and liabilities for 2025 and 2024.

Signature and name of the auditor: N.S. Karimov, Baş mühasib: A.R. Oltınova.

Signature and name of the auditor: N.S. Karimov, Baş mühasib: A.R. Oltınova.

BİLDİRİŞ. "ARESTP-BY-CW-01 - Biləcəri-Yalama dəmir yolu hissəsinin enerji təchizatı, işarəvermə və rabitə sistemlərinin yenidən qurulması üçün layihələndirmə və tikinti-quraşdırma işləri" üzrə tender təkliflərinin son təqdimat tarixinin uzadılması.

NOTIFICATION. Extension of Bid Submission deadline for "ARESTP-BY-CW-01 - Design and Build of Electrification, Signaling and Telecommunication Works of Railway Section Bilajari-Yalama".

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti. 539-49-20

Bakı şəhəri 51 saylı "Mehman və Müşfiq qardaşları" adına tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Tuqay Təvəkkül oğlu Abdullayev verilmiş AN-196980 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN! Azərbaycan Respublikası Məşhur Nazirliyin rəhbərliyi və kollektivi yazıçı-dramaturq, dövlət xadimi, Əməkdar incəsənət xadimi HİDAYƏT ORUCOVUN vəfatından kədərləndiklərini bildirir.

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı: www.azerbajjan-news.az

BAŞ REDAKTOR Bəxtiyar SADIQOV. Əlaqə telefonları: Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır. Qeydiyyat № 1. Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti. Tiraj 3785 Sifariş 783. Qiymət 60 qəpik.